

SLUŽBENI VJESNIK

2006.

BROJ: 14

PETAK, 31. OŽUJKA 2006.

GODINA LII

GRAD PETRINJA

AKTI GRADSKOG VIJEĆA

17.

Na temelju članka 29. Statuta Grada Petrinje (»Službeni vjesnik«, broj 19/01, 05/03, 41/03 i 05/05), Gradsko vijeće Grada Petrinje na 9. sjednici održanoj 28. ožujka 2006. godine donijelo je

ODLUKU

o donošenju Strateškog plana gospodarskog razvoja Grada Petrinje

Članak 1.

Donosi se Strateški plan gospodarskog razvoja Grada Petrinje.

Članak 2.

Sastavni dio ove Odluke je cjeloviti tekst Strateškog plana gospodarskog razvoja Grada Petrinje.

Članak 3.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u »Službenom vjesniku« Grada Petrinje.

SISAČKO-MOSLAVAČKA ŽUPANIJA
GRAD PETRINJA
GRADSKO VIJEĆE

KLASA: 112-04/04-01/146
URBROJ: 2176/06-01-06-19
Petrinja, 28. travnja 2006.

Predsjednik
Miroslav Petračić, dr. med., v.r.

STRATEŠKI PLAN GOSPODARSKOG RAZVOJA GRADA PETRINJE

SADRŽAJ

POGLAVLJE

1. Uvod
2. Popis sudionika u procesu
3. Pregled procesa planiranja

4. Procjena potreba za SPGR-om
5. Vizija Grada Petrinje
6. SWOT analiza
7. Stratreška pitanja
8. Kriična pitanja
9. Preporučene intervencije
10. Provođenje, praćenje i nadgledanje
11. Literatura

1. UVOD

Petrinja, ponosni grad Svetog Lovre, smjestila se na desnoj obali rijeke Kupe pored ušća gdje se u istu ulijeva rječica Petrinjčica. Nalazi se na raskršću putova za Zagreb, Sisak, Karlovac i Federaciju Bosne i Hercegovine. Sa svojih 55 naselja na površini od 380,94 km² i 22 858 stanovnika sastavni je dio Sisačko-moslavačke županije.

U povjesnim spisima spominje se prvi puta 1240. godine, kada se građanima Petrinje od strane slavonskog hercega Kolomana dodjeljuju privilegije. Iste povlastice redom potvrđuju kralj bela IV, Kolomanov brat, zatim Stjepan V pa Ladislav itd.

Prvi puta srušena je u 16. st. Odlukom Zagrebačkog kaptola zbog nemogućnosti održavanja utvrde koja je izložena stalnim napadima Turaka. Tako je označen kraj »Stare« Petrinje, a točna lokacija nije određena iako prevladava mišljenje da je to prostor pokraj naselja Jabukovac.

Bosanski namjesnik i turski vojskovođa Hasan paša Predojević 1591. godine bira mjesto za gradnju »Nove« Petrinje koja, prema predanju, niče u proljeće 1592. godine za samo tri tjedna u obliku drvene ratne utvrde na utoku Petrinjčice u Kupu. Bila je četverokutna s pet tornjeva i dvoja vrata, a trebala je poslužiti kao uporište za napade na sisačko Pokuplje, Posavinu i Turopolje. Turci su je nazvali Novi Grad koja već 10. kolovoza 1594. godine na dan Svetog Lovre biva zauzeta, srušena i zapaljena od hrvatske i austrijske vojske. Nakon zauzimanja Hrastovice i Gora, Turci ponovo obnavljaju Petrinju, koja 1595. konačno pada u ruke Kršćanske vojske i od tada je u hrvatskom posjedu.

Tvrđava je preko sto godina bila središte Petrinjske kapetanije kojom su od 1615. – 1728. zapovjedali članovi obitelji Erdödy. Petrinja postaje važno trgovačko i obrtničko središte u doba vojne krajine, te 1765. dobiva status slobodne vojne općine. Urbanistički se formira kao tipični krajiški grad gdje su zgrade javne namjene smještene oko četverokutnog trga. Upravo tako sagrađena je 1603. godine, od drveta i prva petrinjska crkva Svetog Lovre – simbol grada Petrinje. Nova zidana crkva, izgrađena je 1780. godine u kasnobaroknom i klasicističkom stilu, a pod pokroviteljstvom Marije Terezije, tadašnje carice. U tom periodu u Petrinji se nalaze ljekarna, pošta, bolnica, pravoslavna crkva, te se utemeljuje 1792. godine mesna industrija Gavrilović. Dolaskom Francuza u 19. st. Grad dobiva kazalište i gradsku glazbu, te se nastavlja gospodarski i kulturni razvoj grada što rezultira osnivanjem Glazbenog zavoda, čitaonice, Učiteljske škole, Hrvatskog pjevačkog društva »Slavulj« i Vatrogasnog društva.

1871. godine, ukidanjem Vojne krajine, Petrinja postaje slobodni grad s poglavarstvom i vijećem, a u škole se umjesto njemačkog uvodi hrvatski jezik. S više od 4 000 stanovnika, Petrinja konačnim razvojem postaje dio Zagrebačke županije. Početkom 20. st. Već ima električnu rasvjetu, vodovod, kanalizaciju, kino, te se osniva niz sportskih, kulturnih, vjerskih i dobrotvornih udruga.

U periodu do 1991. godine razvija se mesna industrija, šumarija, građevinsko poduzeće, tvornica furnira, ciglana, poljoprivreda, posebno stočarska proizvodnja, robna kuća i snažno obrtništvo. U kulturnom životu djeluje Dom kulture u čijem prostoru rade radio, glazbena škola, knjižnica i čitaonica, škola stranih jezika i INDOK centar zaslužan za tiskanje gradskih novina. Također su oformljena kulturno-umjetnička društva, komorni zbor, gradska limena glazba, tamburaško društvo, amatersko kazalište i likovna sekcija. Grad ima tri osnovne i jednu srednju školu, te Pedagošku akademiju, dok u sportskom životu posebno mjesto zauzimaju hrvanje, rukomet, nogomet, košarka i karate. Hrvanje je svakako proslavilo Petrinju, a naročito zlatno odličje 1984. godine na Olimpijadi u LA (SAD). Zdravstvo je bilo zastupljeno sa 60 liječnika primarne zaštite uz službe za plućne bolesti i psihijatriju.

Gospodarstvo je danas u izuzetno teškoj situaciji jer se oporavlja od posljedica rata kao i cijela SMŽ, odnosno Hrvatska. Podaci koji slijede podložni su stalnim promjenama, ali su dovoljno relevantni da prikažu trenutnu socio-ekonomsku situaciju.

Najvažniji gospodarski subjekt je Gavrilović d.o.o. koji se nalazi u planskoj ekspanziji i sigurno je najveći potencijal za poljoprivredni razvoj Grada Petrinje u obliku kooperacije, pa se uzima kao značajan čimbenik ovog strateškog plana. Tu su još Ciglana, Prijevozničko poduzeće Slavijatrans, Hrvatske šume, HEP, Vodoopskrba Kupa. Petrinja ima 355 obrtnika od kojih se 122 bave zanatskim djelatnostima, 110 trgovinom, 48 prijevozom osoba i stvari, 38 ugostiteljstvom i 32 ostalim djelatnostima. Moramo napomenuti tradicionalno stočarstvo, čiji zamah se tek očekuje. U takvom okruženju Petrinju posebno opterećuje 3 000 nezaposlenih.

Zdravstvo pokrivaju Dom zdravlja i bolnica koja je u sastavu Opće bolnice dr. Ivo Pedišić iz Siska, dok

uz vrlo aktivnu Turističku zajednicu Petrinje turizam predstavlja i jedna turistička agencija. Kulturne ustanove su zastupljene kroz Hrvatski dom i Hrvatski radio te niz udruga kojima se Petrinjci ponose: Matica hrvatska, HPD Slavulj, Gradska limena glazba, Petrinjske mažoretkinje, te Petrinjska udruga likovnih umjetnika PETRIART i drugi.

Sve gore navedeno uključujući Analizu poduzetničkih potencijala i mogućnosti razvitka malog i srednjeg poduzetništva i obrtništva na području Grada Petrinje, koju je vrlo profesionalno i na zavidnom nivou izradio Radni tim za makroekonomske i mikroekonomske analize i prognoze Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu pod vodstvom Doc. dr. sc. Vladimira Čavrak, te Regionalni operativni program, kao temeljni strateški razvojni plan Sisačko-moslavačke županije, naveli su čelnike Grada Petrinje da se sredinom 2004. godine uključe u Projekt reforme lokalne samouprave (PRLS), te prihvate ponudu The Urban Institute-a za sufinanciranje izrade Strateškog plana gospodarskog razvoja (SPGR).

Grad Petrinja se odlučio za izradu Strateškog plana gospodarskog razvoja zasnovanog na zajednici. Ovlašteni konzultant za vođenje i facilitaciju izrade navedenog Plana, predstavio je model i metodologiju koji su od strane Grada Petrinje i prihvaćeni Ugovorom 27. srpnja 2004. godine. Aktivnosti su se odvijale kontinuirano kroz radionice i sastanke bez obzira na promjene vlasti i izbore u Gradu Petrinji.

Strateško planiranje gospodarskog razvoja na lokalnoj razini, a zasnovano na zajednici pokazuje se vrlo djelotvornim za organiziranje lokalnih resursa prilikom definiranja novih radnih mjesta i podizanju životnog standarda. Također gradi snažnu bazu za nastojanje jedinice lokalne samouprave u djelotvornom udovoljavanju novim odgovornostima i funkciji u drugom okruženju koje je usmjereno prema privatnom sektoru.

- Ono povezuje javni i privatni sektor, tj. čini poveznicu između jedinice lokalne samouprave, predstavnika poduzetnika i predstavnika civilnog društva pri stvaranju i postizanju zajedničke vizije gospodarskog potencijala zajednice, te načina kako to postići.
- Inicira stvaranje pozitivnog poduzetničkog okruženja i daje realni input lokalnim poduzetnicima za pokretanje i (ili) proširenje poslova, te privlačenje vanjskih ulagača.

Kontinuirana suradnja između javnog i privatnog sektora pozitivno utječe na lokalni gospodarski razvitak, a strateško planiranje gospodarskog razvitka zasnovano na zajednici konstantno izgrađuje navedenu suradnju i mobilizira postojeće resurse zajednice za postizanje zajedničkih ciljeva.

Svakako je važno da informacije prikupljene i organizirane u tijeku procesa strateškog planiranja i samom Planu gospodarskog razvoja, prvenstveno trebaju biti prepoznate od strane domaćih poduzetnika, a tek potom od strane vanjskih ulagača.

Gospodarski razvitak u pravilu se prevodi kao stvaranje bogatstva kroz kombinaciju većeg zapošljavanja i značajnog rasta prihoda. To znači da i jedinica lokalne samouprave mora iskoristiti gospodarski razvoj kroz povećanje prihoda od poreza, gdje ista povećava kapacitet svojih usluga. Nastavno na činjenicu da demokratska decentralizacija u svakom pogledu povećava odgovornost lokalnih samouprava za gospodarski razvoj, možemo ustvrditi da lokalna samouprava ima veću odgovornost za:

- Gospodarsku dobrobit svojih stanovnika
- Svoje fiskalno zdravlje
- Upravljanje vlastitom imovinom
- Usklađivanje SPGR s postojećim regionalnim programom razvoja (ROP SMŽ – Županijska razvojna strategija) i Nacionalnom strategijom gospodarskog razvoja, te neizostavno povezivanje s Prostornim planom Grada Petrinje, Analizom poduzetničkih potencijala i mogućnostima razvitka obrtništva, malog i srednjeg poduzetništva na području Petrinje, Studijom agroekološkog vrednovanja i potencijala poljoprivrednog razvoja Petrinje odnosno sa svim postojećim istraživanjima i radovima bitnim za boljitak Petrinje.

Svrha izrade Strateškog plana gospodarskog razvoja je utemeljenje stručne podloge za lakše definiranje prioriteta, a u korist ekonomske revitalizacije, uz dužno uključivanje u »više« razvojne strategije (Nacionalna strategija regionalnog razvoja, Regionalni operativni program /ROP/ Sisačko-moslavačke županije). Strateško planiranje je metoda za prilagodbu okolini s promjenama, a utvrđuje prioritete i usmjerava resurse za što efikasniju upotrebu. Činjenica je da je strateško planiranje proces koji traje.

Gledano na srednjeročno razdoblje, bit strateškog planiranja je istaknuti preporučene intervencije, obzirom da je u strateškom planu sadržana pretpostavka gdje u tržišnom gospodarstvu, jedinica lokalne samouprave promiče gospodarski razvoj oblikovanjem poslovne klime koja opet pogoduje poduzetničkim aktivnostima.

Strateško planiranje nije priprema za bolju budućnost već proaktivan proces kroz koji lokalna zajednica sama sebi kreira budućnost. Iz toga proizlazi da je određivanje prioriteta neophodno, obzirom da su resursi kojima lokalna samouprava raspolaže manji od zahtjeva koji se pred nju postavljaju.

Vrijednost strateškog plana je što je on proizvod radne skupine u kojoj su zastupljeni svi entiteti.

2. POPIS SUDIONIKA U PROCESU

Strateški plan gospodarskog razvoja Grada Petrinje izrađen je kao proces zasnovan na zajednici, te je formirana Radna skupina koju sačinjavaju kompetentne osobe iz privatnog i javnog sektora Grada, a pokrivaju poslovno, administrativno i civilno područje. Zajedničko svim sudionicima izrade ovog Plana je želja za što kvalitetnijim životom i radom u Petrinji.

Izuzetan doprinos u izradi Strateškog plana gospodarskog razvoja na dobrovoljnoj osnovi i bez novčane naknade dali su:

1. Miroslav Gregurinčić - Gradonačelnik Grada Petrinje
2. Drago Vručinić - Centar za civilne inicijative
3. Davor Bončina - Centar za civilne inicijative
4. Ivan Pucović - Hrvatski savez zadruga
5. Davor Salopek - Arhigrad Petrinja
6. Palma Miličević - Udruga IKS
7. Kristijana Ferderbar - Udruga IKS
8. Vlado Demetrović - Grad Petrinja
9. Ivanka Držaj - Turistička zajednica
10. Slavko Kolić - Udruženje obrtnika
11. Joso Grahovac - Grad Petrinja
12. Ante Marić - HZPSS
13. Zdravko Kuljanac - Grad Petrinja
14. Đuro Juić - Grad Petrinja
15. Branko Vidović - Kupa 91
16. Zvonko Belošević - Privreda Petrinja i SMŽ
17. Zlatko Medved - Grad Petrinja
18. Krešo Kovačićek - Grad Petrinja
19. Matija Bučar - VUŠ Petrinja
20. Branko Radanović i Mara Vilus - Vijeće srpske nacionalne manjine Grada Petrinje
21. Izabela Žilić - Grad Petrinja
22. Igor Filković - LEDA - poduzetnički centar Sisak
23. Iskra Rajman - Sisak
24. Ivica Kardaš - Hrvatski zavod za zapošljavanje
25. Milka Pavišić - Grad Petrinja
26. Dijana Vuković - Centar za civilne inicijative
27. Darinko Dumbović - Grad Petrinja
28. Vlatko Kovačević - Poduzetnik
29. Vladimir Čavrak - Sveučilište u Zagrebu /Ekonomski fakultet/
30. Miodrag Čavić - Gavrilović d.o.o. Petrinja
31. Miroslav Petračić - Grad Petrinja
32. Sanja Petračić - Petrinja

Radna skupina je sudjelovala u izradi Strateškog plana gospodarskog razvoja kroz radionice i plenarne sjednice sukladno implementacijskoj matrici u ukupnom vremenskom periodu od 12 mjeseci. Proces izrade Strateškog plana gospodarskog razvoja Grada Petrinje vodio je i facilitirao ovlaštenu konzultant Projekta reforme lokalne samouprave za model gospodarskog razvoja Alan Đozić iz Siska.

Kompletnu izradu strategije gospodarskog razvoja Grada Petrinje financirali su:

- The Urban Institute
- International Rescue Committee
- Grad Petrinja

3. PROCES PLANIRANJA

Strateški plan gospodarskog razvoja Grada Petrinje logičan je slijed Analize poduzetničkih potencijala i mogućnosti razvitka malog i srednjeg poduzetništva i obrtništva, te Regionalnog operativnog programa SMŽ – buduće Županijske razvojne strategije prema nacima Nacionalne strategije regionalnog razvoja.

Naime, samim statusom Republike Hrvatske prema Europskoj uniji, odnosno početkom pristupnih pregovora konačno je završio stihijski razvoj na razini jedinica lokalnih samouprava i definitivno je prepoznat značaj srednjoročnog i dugoročnog planiranja.

Proces planiranja u Gradu Petrinji formalno je započeo Odlukom Gradskog vijeća da se Grad Petrinja uključi u program sufinanciranja izrade strateških planova u sklopu Projekta reforme lokalne samouprave (PRLS), te kao prioritetni model izabralo Gospodarski razvitak.

Izrada ovog Strateškog plana započela je početkom listopada 2004. godine čemu je prethodilo potpisivanje ugovora između grada Petrinje, The Urban Institute-a i konzultanta. Sam proces izrade prekidan je u nekoliko navrata uzrokovano nestabilnom političkom situacijom u Petrinji, imenovanjem vladinog povjerenika, te redovnim lokalnim izborima, no istu sudbinu prolazile su i ostale studije, planovi i analize koje su istovremeno bile u procesu izrade.

Dosadašnje poslijeratne studije i analize ukazivale su na doista alarmantno stanje po pitanju gospodarskog razvoja, te je očigledna potreba dugoročnog razvoja u posve novim odnosima uvjetovanim tržištem i poduzetničkim sustavom gospodarstva. Dakako, od Grada Petrinje, očekuje se, kao i od svake druge jedinice lokalne samouprave u Republici Hrvatskoj da je osposobljena za samostalni gospodarski i društveni razvoj utemeljen na vlastitim resursima. Sve to proizlazi iz kompletne slike Sisačko-moslavačke županije odnosno cijele države, a vidljivo je kroz proces tranzicije koja zahtijeva brzu i uspješnu obnovu uništenog i zastarjelog, uspješni izlazak iz gospodarske depresije oživljavanjem gospodarskih djelatnosti, zaustavljanje negativnog demografskog kretanja i prilagođavanje novim, europskim uvjetima.

Prateći načela transparentnosti i demokracije, osnovana je privatno-javna radna skupina za strateško planiranje gospodarskog razvitka u koju su se uključili predstavnici Grada, mjesnih odbora, javnih poduzeća, cehova, državnih službi, nevladinih organizacija, poljoprivrednih zadruga, obrtnika, županijskih i gradskih institucija, poduzetnika, osnovnih, srednjih, viših i visokih škola, te svi zainteresirani za što brži i kvalitetniji razvoj Petrinje.

Prvi korak je bio definirati viziju Grada Petrinje za jedno srednjoročno razdoblje, odnosno za 2010. godinu, što prema metodologiji izrade ovog strateškog plana zahtijeva nekoliko faza, od individualnog viđenja Grada nakon pet godina do zajedničke vizije nakon osnovne i SWOT analize, na temelju kojih će se odrediti ciljevi razvoja i kritična pitanja, te predložiti intervencije za provedbu planiranog.

Nastavno na logiku da se odluke donose na temelju informiranosti, Radna skupina je pristupila aktivnom prikupljanju mjerljivih i relevantnih provjerenih podataka o trenutnoj gospodarskoj situaciji u Petrinji koristeći dostupne podatke svih raspoloživih institucija (Državni zavod za statistiku, HGK ŽK Sisak, Obrtnička komora, FINA, upravni odjeli Grada Petrinje, Hrvatski zavod za poljoprivredno savjetodavnu službu, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Hrvatski stočarski selekcijski centar, Upravni odjeli SMŽ, TZ Petrinja i dr.), statistiku domaćih i međunarodnih organizacija, te slijedeće studije:

- Gospodarska osnova agroindustrijskog kompleksa Sisačko-banijske regije (Fakultet poljoprivrednih znanosti – siječanj 1983.)
- Analiza poduzetničkih potencijala i mogućnosti razvitka malog i srednjeg poduzetništva i obrtništva na području Grada Petrinje (Ekonomski fakultet Zagreb – siječanj 2004.)
- Grad Petrinja – socijalno i ekonomsko stanje
- Grad Petrinja – osnove društvenog i gospodarskog stanja
- Regionalni operativni program (ROP) Sisačko-moslavačke županije (SMŽ – srpanj 2004.)
- Gospodarski razvojni projekt Grada Petrinje (Nesek d.o.o. i grad Petrinja – rujanj 2004.)
- Agroekološko vrednovanje i potencijali razvitka poljoprivrede na području Grada Petrinje I dio (Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu – svibanj 2005.)
- Prostorni plan Grada Petrinje – prijedlog

Podaci prikupljeni na gore navedeni način organizirani su pomoću alata osnovna analiza i okvirno prikazani u četvrtom poglavlju kroz procjenu potreba za izradom strateškog plana gospodarskog razvoja, gdje je isto bilo i temelj za provođenje SWOT analize, a čiji je rezultat sažeta slika Grada Petrinje prikazana u obliku studije slučaja.

Nastavno na tu sliku, članovi Radne skupine definirali su strateška pitanja, odnosno nakon »filtriranja« kritična pitanja koja direktno utječu na gospodarsku budućnost Petrinje.

Alat SWOT analiza dobio je naziv prema prvim slovima četiri vrlo indikativne engleske riječi:

- S = STRENGTHS (snage)
- W = WEAKNESSES (slabosti)
- O = OPPORTUNITIES (mogućnosti)
- T = THREATS (prijetnje)

gdje su snage i slabosti unutarnji čimbenici i na njih, u ovom slučaju, Grad Petrinja može direktno utjecati i odlučivati, dok su mogućnosti i prijetnje vanjski čimbenici i na njih Grad Petrinja može indirektno utjecati, ali ne može donositi konačne odluke. Također je važno napomenuti da su snage i mogućnosti pozitivni, dok su slabosti i prijetnje negativni faktori.

Strateška pitanja upravo proizlaze iz tih negativnih faktora, odnosno to su interne slabosti koje ograničavaju lokalni gospodarski napredak i eksterni čimbenici koji će najvjerovatnije imati negativan utjecaj na lokalno gospodarstvo.

Najodgovorniji i najzahtjevniji zadatak Radne skupine je odrediti prioritete ili specifične ciljeve gospodarskog razvoja, odnosno definirati kritična strateška pitanja na temelju kojih će se ostvariti vizija, tj. krajnji cilj gospodarskog razvoja Grada Petrinje u navedenom periodu, dakle 2010. godine, što znači da su kritična pitanja ona strateška pitanja koja su najvažnija za postizanje željene gospodarske budućnosti i ona na koja će utjecati lokalna intervencija.

Radna skupina za strateško planiranje gospodarskog razvoja Grada Petrinje definirala je i izdvojila tri kritična pitanja:

- 1) Na koji način izgraditi institucionalnu poduzetničku infrastrukturu?

- 2) Kako privući kapital i poduzetnike?
- 3) Kako unaprijediti lokalno poduzetništvo i poljoprivredu?

Sva tri pitanja prizvod su dvodnevne radionice i niz konstruktivnih rasprava koje ni u kojem slučaju nisu izostavili turizam, ekologiju, obrazovanje, razvoj civilnog društva i sl. koji nisu terminski spomenuti u istima, ali su sastavni dio aktivnosti i rezultata i bit će prikazani u detaljnim planovima aktivnosti i matricama logičkog okvira. Naime, svako od kritičnih pitanja zahtijeva vlastiti plan aktivnosti kroz koji će naglasiti način provedbe i odgovornost. Također model PRLS-a koristi matrice logičkog okvira (Log Frame) za specificiranje predloženih intervencija, pretpostavki koje su osnova logike, te na koji način se mogu mjeriti postignuća za postizanje ciljeva. Takav oblik prihvaćaju Svjetska banka i fondovi Europske unije, a sve više i različiti domaći izvori financiranja i sufinanciranja.

Bit dokumenta Strateškog plana gospodarskog razvoja su upravo planovi aktivnosti i vizija čije elemente Radna skupina analizira, uspoređuje i potom selektirajući brojne faktore integrira u jedan koherentni strateški plan (SPGR), a isti je kao javni dokument dostupan javnosti, dakle žiteljima Petrinje na uvid i komentiranje.

Sama provedba (implementacija) strateškog plana gospodarskog razvoja je srž strateškog planiranja. Model PRLS-a stvara osnovu za implementaciju obzirom da kreira zajedničku viziju i provocira konsenzus zajednice glede pitanja, prioriteta i načinu provedbe, odnosno usmjerava zajednicu kako treba reagirati. Vrlo značajan je moment zajedničke suradnje javnog i privatnog sektora, no konačni uspjeh Strateškog plana gospodarskog razvoja ovisi o rezultatima provedbe. Uostalom ne treba zaboraviti da su zaduženi za njegovu provedbu od samog početka uključeni u njegovo stvaranje i izradu.

Za legitimnost i promidžbu Strateški plan gospodarskog razvoja podnosi se na usvajanje Gradskom vijeću, te nakon prihvaćanja postaje temeljni razvojni plan. Tada se i započinje s provedbom, odnosno provođenjem plana uz obvezno praćenje i nadgledanje. Redovni izvještaji o praćenju provedbe javno se objavljuju i održavaju SPGR transparentnim, te jačaju obvezu izvršenja. Dakako da uvijek postoji mogućnost nepredvidivih promjena uzrokovanih vanjskim čimbenicima, no tada je potrebno izvršiti ažuriranje, što opet upućuje na činjenicu da je strateško planiranje proces koji traje. Na regionalnom nivou ROP-ovi se ažuriraju, nadograđuju svake dvije godine, što upućuje na potrebu ažuriranja lokalnih planova svakih 12 – 18 mjeseci.

MODEL

STRATEŠKOG PLANIRANJA GOSPODARSKOG RAZVOJA ZASNOVAN NA ZAJEDNICI

4. PROCJENA POTREBA IZRADE STRATEŠKOG PLANA GOSPODARSKOG RAZVOJA

Grad Petrinja na ukupnoj površini od 380,10 km² u svom sastavu ima 55 naseljenih mjesta od kojih jedino grad Petrinja i mjesto Mošćenica imaju status urbane sredine (gradsko naselje) dok su sve ostalo ruralna seoska naselja. Obzirom da je kao jedinica lokalne samouprave Petrinja osnovana za područje bivše Općine Petrinja, važno je napomenuti da su dva sela (Letovanci i Mađari) novim teritorijalnim ustrojem pripala području Grada Siska. Smješten je na obroncima Zrinske gore uz rijeku Kupu južno od glavnog grada Zagreba

tj. udaljen je od Siska, središta Sisačko-moslavačke županije 10 km, zatim od Zagreba 50 km, te od Bosne i Hercegovine 35 km.

Prema zadnjem popisu stanovništva (2001. godine) na području Grada Petrinje živi 23 413 stanovnika (11 230 muškaraca + 12 183 žena), što je, u odnosu na 1991. kada je na približno istom prostoru živio 35 151 stanovnik, osjetan pad od cca 35%.

PRIKAZ BROJA STANOVNIKA NA PODRUČJU GRADA PETRINJE PO NASELJIMA I PREMA SPOLU

IZVOR: Državni zavod za statistiku

Redni broj	Ime naselja	Popis stanovnika 1991. godine	Popis stanovnika 2001. godine		
			UKUPNO	MUŠKARCI	ŽENE
1.	BEGOVIĆI	177	52	29	23
2.	BIJELNIK	202	62	25	37
3.	BLINJA	210	74	26	48
4.	BREST POKUPSKI	357	325	164	161
5.	CEPELIŠ	213	70	41	29
6.	ČUNTIĆ	114	21	10	11
7.	DEANOVIĆI	87	26	13	13
8.	DODOŠI	205	98	51	47
9.	DONJA BAČUGA	553	184	91	93
10.	DONJA BUDIČINA	344	247	125	122
11.	DONJA MLINOGA	240	127	58	69
12.	DONJA PASTUŠA	61	7	5	2

Redni broj	Ime naselja	Popis stanovnika 1991. godine	Popis stanovnika 2001. godine		
		UKUPNO	UKUPNO	MUŠKARCI	ŽENE
13.	DONJE MOKRICE	91	61	26	35
14.	DRAGOTINCI	160	71	35	36
15.	DUMAČE	88	369	188	181
16.	GLINSKA POLJANA	361	172	81	91
17.	GORA	454	287	139	148
18.	GORNJA BAČUGA	397	83	37	46
19.	GORNJA MLINOGA	243	45	19	26
20.	GORNJA PASTUŠA	146	32	18	14
21.	GORNJE MOKRICE	176	102	54	48
22.	GRABERJE	280	187	85	102
23.	GRABOVAC BANSKI	552	223	107	116
24.	HRASTOVICA	584	507	245	262
25.	HRVATSKI ČUNTIĆ	223	125	55	70
26.	JABUKOVAC	325	163	83	80
27.	JOŠEVICA	432	82	36	46
28.	KLINAC	147	28	15	13
29.	KRALJEVČANI	151	96	46	50
30.	KRIŽ HRASTOVAČKI	230	133	68	65
31.	LUŠČANI	670	156	72	84
32.	MAČKOVO SELO	184	23	14	9
33.	MALA GORICA	427	531	247	284
34.	MEĐURAČE	73	54	22	32
35.	MIOČINOVIĆI	153	35	18	17
36.	MOŠĆENICA	2831	2348	1170	1178
37.	MOŠTANICA	270	89	42	47
38.	NEBOJAN	360	265	119	146
39.	NOVA DRENČINA	524	389	185	204
40.	NOVI FARKAŠIĆ	193	114	53	61
41.	NOVO SELIŠTE	301	269	128	141
42.	PECKI	274	121	58	63
43.	PETROVAC	82	17	10	7
44.	PETRINJA	18706	13801	6569	7232
45.	PRNJAVOR ČUNTIČKI	224	118	55	63
46.	SIBIĆ	127	76	36	40
47.	SLANA	276	130	70	60
48.	SREDNJE MOKRICE	46	35	16	19
49.	STRAŠNIK	325	242	114	128
50.	STRAŽBENICA	126	17	8	9
51.	TABORIŠTE	317	230	113	117
52.	TREMUŠNJAK	204	44	22	22
53.	VELIKI ŠUŠNJAR	455	108	43	65
54.	VRATEČKO	90	60	29	31
55.	ŽUPIĆ	109	82	42	40
SVEUKUPNO		STANOVNIKA 1991. GODINE	STANOVNIKA 2001. GODINE	MUŠKARACA 2001. GODINE	ŽENA 2001. GODINE
		35151	25413	11230	12183

Normalno da je u trenutku izrade i dovršavanja ovog dokumenta stanje broja stanovnika osjetno drugačije, odnosno realni broj je znatno veći, ali nema relevantnog pokazatelja koji možemo koristiti. Ipak, unatoč većem broju stanovnika, možemo u potpunosti biti sigurni da taj podatak neće bitnije utjecati na smjernice gospodarskog razvoja Grada Petrinje. Puno bolniji i opasniji podatak je učešće broja stanovnika starijih od 65 godina u ukupnom broju stanovnika, koji je naročito izražen kod povratničke populacije, gdje se osjetniji povratak radno sposobnog stanovništva bilježi tek u zadnjih 3-4 godine.

Trenutno u Petrinji djeluje jedan dječji vrtić »Petrinjčica« gdje su predškolska djeca raspoređena u tri objekta kroz 12 odgojnih skupina. Vrtić pohađa 286 djece, a o njima brine 24 odgajatelja. Sva tri navedena objekta dovedena su u funkciju djelovanja sredstvima međunarodnih organizacija, ali je neophodna obnova fasade i ograde, odnosno nabava opreme za kuhinju i namještaj.

Na području Grada Petrinje nastava se odvija u 5 osnovnih i jednoj srednjoj školi s približno 2600 učenika, uz napomenu da I Osnovna škola u Petrinji ima u svom sastavu Područnu školu u Hrastovici, II Osnovna škola Petrinja ima u svom sastavu Područne škole u Mošćenici i Maloj Gorici dok Osnovna škola Ivan Goran Kovačić iz Gora sadrži Područnu školu u Nebojanu. Prije Domovinskog rata na području Grada Petrinje nastava je bila organizirana u 6 osnovnih škola sa 17 područnih škola i razrednih odjela. Također u Petrinji se nalazi i Visoka učiteljska škola, te Pučko otvoreno učilište. Već nekoliko godina u Prnjavoru Čuntićkom uspješno djeluje Dječji istraživački centar Petrinjčica s ciljem uvođenja novih tehnologija, učenje i upoznavanje prirode u izvornoj stvarnosti.

Međutim u Petrinjskim školama nema psihologa i socijalnih radnika, radi tek jedan defektolog, a broj pedagoga je nedostatan iako škole pohađa približno 80 učenika s posebnim potrebama (učenici s teškoćama u razvoju, kronični bolesnici i učenici s poremećajima u ponašanju) koji zahtijevaju individualan stručni rad. 200 učenika prima socijalnu pomoć, no taj bi broj realno trebao biti i veći, veliki je broj putnika. Vidljiva je prostorna opterećenost pojedinih škola jer nije u funkciji mreža škola. Kapacitet Otvorenog pučkog učilišta djelomično je iskorišten obzirom na administrativnu proceduru, naime proces prekvalifikacije i dodatnog školovanja je dosta dugotrajan i kompliciran. Što se tiče Visoke učiteljske škole, uprava pokušava zadržati samostalnost ustanove i uskladiti status s Bolonjskom konvencijom.

Kulturni život Grada Petrinje organiziran je kroz Hrvatski dom u kojem djeluju Galerija »Krstu Hegeđušić«, Knjižnica, dječja knjižnica i kino, a dodatno ga obogaćuju brojne udruge građana. Vrlo uspješna uz bogatu tradiciju je i petrinjska glazbena scena.

Prva sačuvana Pravila petrinjske čitaonice izrađena su 1867. g. a nova 1869. g. i to pisana njemačkim jezikom, iz čega zaključujemo da je čitaonica »Kasino« bila čitaonica cijele pukovnije sa sjedištem u Petrinji. Brojila je 130 članova. Nova pravila su pisana 1875.

godine hrvatskim i njemačkim jezikom, a društvo se zove »Narodna Čitaonica«. U prostorijama čitaonice 1883. godine održan je dobrotvorni koncert čiji je dobitak poslan Matici hrvatskoj za podizanje spomenika hrvatskom književniku Augustu Šenoai, a također tijekom te godine čitaonica prima časopise: »Hrvatsku vilu«, »Srijemski Hrvat«, »Katoličku Dalmaciju« te zagrebački humoristični list »Bič«. Čitaonica 1896. dobiva naziv »Hrvatska čitaonica«, a djelatnost joj se proširuje za što su zaslužni prof. Josip Mencin i Ivan Zoch. U okviru čitaonice djeluje »Dobrovoljno kazališno društvo« s dramama, veselim igrama s pjevanjem, komedijama, recitatorske večeri s povijesnim živim slikama, uz obavezno sudjelovanje gradsko-vatrogasne glazbe i pjevača »Slavulja«. Cilj društva bio je podupirati hrvatsku književnost i umjetnost te širiti društvenost, nabavljati knjige hrvatskih i slavenskih književnika, novine, davati predstave s glazbom, pjevanjem, krasnoslovljem, tombolom i plesom te držati poučna predavanja. Do 1941. g. čitaonica djeluje u prostorijama Hrvatskog doma. Zbog dotrajalosti zgrade čitaonica seli zajedno s inventarom u zgradu bivšeg Doma JNA. Za vrijeme Drugog svjetskog rata čitaonica također radi. Dovršenjem nove zgrade Hrvatskog doma 1956. g. tadašnjeg Doma kulture »Moša Pijade«, knjižnica dobiva svoje stalne prostorije sve do 1985. g. kada seli u istoj zgradi u veći prostor, na mjesto gdje je i danas.

Sport je predstavljen kroz niz sportova u tridesetak sportskih klubova i udruga, ali najveće uspjehe postižu hrvачi, nogometaši, rukometaši i plesači. Izgrađene su i u funkciji su slijedeće sportske građevine: gradski nogometni stadion Mladost s pomoćnim igralištem, nogometni stadion Gavrilović s pomoćnim igralištem, rukometni stadion, gradska sportska dvorana, hrvačka dvorana Gavrilović, kuglana Gavrilović, i 2 teniska igrališta Gavrilović.

Preko 730 obitelji prima pomoć za uzdržavanje i stalni su korisnici Centra za socijalnu skrb, a to je direktni pokazatelj ratnih i poratnih zbivanja, dok je u Zavodu za zapošljavanje u Petrinji zabilježeno oko 3500 nezaposlenih osoba. Preko 3000 osoba koristi humanitarnu pomoć Gradskog društva Crveni križ. Grad kontinuirano iz proračuna izdvaja zavidne sume za podmirenje troškova nabave ogrijevnog drveta (750 obitelji), troškova stanovanja (300 obitelji), troškova školske kuhinje (500 učenika), te uz pomoć tvornice Gavrilović snosi troškove (kruh, djelatnici i režije) Pučke kuhinje s dnevnim obrokom za preko 150 korisnika uz napomenu da je to jedina pučka kuhinja u Sisačko-moslavačkoj županiji. U gradu djeluju uz mnoge udruge humanitarnog sadržaja Dom za stare i nemoćne osobe Petrinja, dom umirovljenika Mošćenica, Dom za psihički bolesne odrasle osobe dok je Dom za nezbrinutu djecu potpuno uništen i još nije u funkciji. Zdravstvena zaštita je u sklopu Specijalne bolnice za kronične bolesti Petrinja koja pruža specijalističko-konzilijarnu zdravstvenu zaštitu za područje interne medicine, pulmologije, psihijatrije, fizikalne medicine i rehabilitacije, te oftalmologije. Dom zdravlja Petrinja pokriva potrebe primarne zdravstvene zaštite u tzv. Starom i Novom domu zdravlja. Područne ambulante Doma zdravlja nalaze se u Mošćenici, Jabukovcu, Srednjim Mokricama i Banskom Grabovcu.

Do 1991. godine Petrinja je imala razvijene industrijske i proizvodne kapacitete koji su s komunalnim poduzećem i obrtnicima zapošljavali više od 9000 radnika, dok je preko 3000 bilo zaposleno izvan Petrinje. Najpoznatiji pravni subjekti bili su Prva hrvatska tvornica mesa i mesnih prerađevina Gavrilović, drvna industrija Finel, IGM Ciglana, transportno poduzeće Slavijatrans i dr. Poljoprivreda je najvećim dijelom bila orijentirana na Gavrilović i to s preko 3000 kooperanata.

Glavni problemi Grada Petrinje proizlaze iz ratnih šteta i devastacije, te loše provedene privatizacije

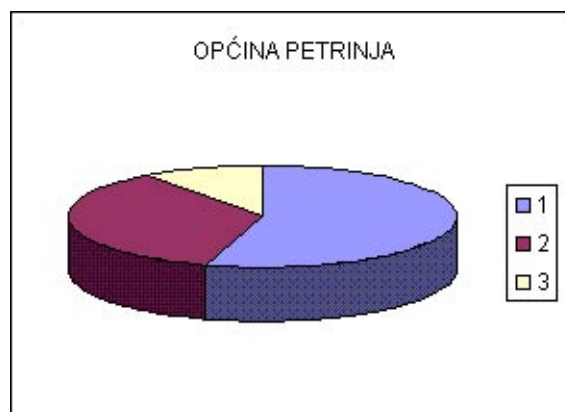
poduzeća. Trenutno stanje je veliki broj uništenih gospodarskih objekata, otuđena i devastirana oprema, privatizirana poduzeća koja nisu restrukturirana i bez tehnološkog razvitka, izgubljeno prijeratno tržište.

Poljoprivredno zemljište je dijelom minirano i zapušteno, a na gospodarstvima je uništena mehanizacija i otuđena stoka, a značajan problem je i prekid kooperacije između Gavrilovića i obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava.

IZVOR: HGK ŽK SISAK

STRUKTURA UKUPNIH POVRŠINA OPĆINE PETRINJA

	ha	%
UKUPNE POVRŠINE	38.841	100,00
1 poljoprivredne površine	21.215	54,62
2 šumske površine	13.706	35,29
3 neplodno	3.920	10,09

STRUKTURA POLJOPRIVREDNIH POVRŠINA

	ha	%
POLJOPRIVREDNE POVRŠINE	21.215	100,00
1 oranice i vrtovi	11.947	56,31
2 voćnjaci	620	2,92
3 vinogradi	219	1,03
4 livade	4.675	22,04
5 pašnjaci	3.754	17,70
6 ribnjaci	0	0

Tradicionalno govedarstvo na području Grada Petrinje ukazuje na uzgoj visokokvalitetnih pasmina goveda koje su u najvećem broju pod selekcijom. Dvije najzastupljenije pasmine, obzirom na konfiguraciju terena, kvalitetu krme i pravac proizvodnje su Simentalska (smeđe bijela) i Holstein-friesien (crno bijela) pasmina.

Poljoprivrednu proizvodnju na ovom području karakteriziraju obiteljska gospodarstva ekstenzivnog tipa.

U procesu tranzicije hrvatskog gospodarstva u tržišnu ekonomiju, obiteljska poljoprivredna gospodarstva kao

strateški temelj hrvatske poljoprivrede, svoje poslovanje nastoje prilagoditi novim uvjetima privređivanja. U tom novom gospodarskom okruženju njihovi su se ciljevi znatno promijenili: od samostalnosti, odnosno zadovoljenja vlastitih potreba, u smjeru povećane proizvodnje za tržište i gospodarske profitabilnosti.

Obiteljska poljoprivredna gospodarstva (OPG) koja se bave proizvodnjom mlijeka značajno se razlikuju po korištenim kapacitetima i proizvodno-ekonomskim rezultatima. Vrlo mali broj gospodarstava je registriran kao poslovni subjekt ili na neki način provodi knjigovodstvenu evidenciju svog poslovanja, te tako pouzdano može ocijeniti učinkovitost vlastite proizvodnje.

Većina naših gospodarstava nedovoljno se rukovodi osnovnim ekonomskim načelima pri organizaciji i planiranju proizvodnje, što dugoročno onemogućava poslovni opstanak i razvitak obiteljskog gospodarstva. Stalnim praćenjem značajnijih poslovnih događaja, utvrđivanjem tijeka primici-izdaci, te uvrštavanjem svih troškova (izravnih i neizravnih) proračunu proizvodne cijene omogućit će se realno utvrđivanje ekonomske učinkovitosti proizvodnje mlijeka OPG-a i stvarni gospodarski položaj proizvođača mlijeka u nas.

Od ratarskih kultura najviše se uzgajaju kukuruz, ječam, triticales i zob i to isključivo za ishranu stoke.

Svinjogojstvo je svedeno na minimum uzrokovano činjenicom da nije razvijena kooperantska mreža, odnosno nije riješeno pitanje tržišta, čemu pridonosi i zadovoljenje potreba Gavrilovića putem vlastite proizvodnje i uvoza repromaterijala, odnosno sirovine za preradu.

Ovčarstvo i kozarstvo su u ekspanziji, ali opet se pojavljuje isti problem neosiguranog tržišta. Izbor pasmina ne zadovoljava, odnosno adekvatan je nedovoljno naobrazbi potencijalnih uzgajivača ovaca i koza.

Tablice koje slijede, izabrane su i snimljene sa web stranica Državnog zavoda za statistiku, a sastavni su dio popisa poljoprivrede iz 2003. godine.

BROJ GOVEDA (1. lipnja 2003.)

POPIS POLJOPRIVREDE 2003.

Skupine poljoprivrednih kućanstava prema korištenome poljoprivrednom zemljištu	Goveda, ukupno	Goveda od 1 do 2 godine					Goveda od 2 i više godina			
		Goveda do 1 godine		ženska grla		muška grla	junice i steone junice	krave		muška grla (bikovi, volovi)
		ženska	muška	za rasplod	za tov			muzne	ostale	
		1	2	3	4	5	6	7	8	9
Sisačko-moslavačka županija	26.353	3.295	2.070	1.204	154	480	2.947	14.985	946	272
Petrinja	3.033	378	365	79	74	176	307	1.611	30	13

BROJ POLJOPRIVREDNIH KUĆANSTAVA PREMA UKUPNOM BROJU GOVEDA

(1. lipnja 2003.)

POPIS POLJOPRIVREDE 2003.

Skupine poljoprivrednih kućanstava prema korištenome poljoprivrednom zemljištu	Broj kućanstava										
	ukupno	s 1 govedom	2	3	4	5	6	7 - 10	11 - 15	16 - 20	više od 20 goveda
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Sisačko-moslavačka županija	5.495	1.433	1.187	704	532	362	255	511	239	105	167
Petrinja	561	125	114	69	65	42	29	57	28	10	22

BROJ POLJOPRIVREDNIH KUĆANSTAVA PREMA BROJU MUZNIH KRAVA

(1. lipnja 2003.)

POPIS POLJOPRIVREDE 2003.

Skupine poljoprivrednih kućanstava prema korištenome poljoprivrednom zemljištu	Broj kućanstava										
	ukupno	s 1 muznom kravom	2	3	4	5	6	7 - 10	11 - 15	16 - 20	više od 20 muznih krava
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Sisačko-moslavačka županija	5.052	1.882	1.146	709	399	303	176	308	87	28	14
Petrinja	517	160	124	80	48	35	20	39	9	2	-

BROJ SVINJA
(1. lipnja 2003.)
POPIS POLJOPRIVREDE 2003.

Skupine poljoprivrednih kućanstava prema korištenome poljoprivrednom zemljištu	Svinje, ukupno	Odojci do 20 kg	Svinje 20 - 50 kg	Svinje više od 50 kg			Svinje za rasplod			
				50 - 80 kg	80 - 110 kg	više od 110 kg	nazimice	suprasne nazimice	krmače	nerasti
				4	5	6	7	8	9	10
Sisačko-moslavačka županija	131.675	45.864	28.472	21.425	11.554	3.827	1.403	1.671	16.333	1.126
Petrinja	15.722	5.088	3.092	3.107	2.009	294	149	185	1.667	131

BROJ POLJOPRIVREDNIH KUĆANSTAVA PREMA UKUPNOM BROJU OVACA I OVACA ZA RASPLOD
(1. lipnja 2003.)
POPIS POLJOPRIVREDE 2003.

Skupine poljoprivrednih kućanstava prema korištenome poljoprivrednom zemljištu	Broj kućanstava											
	prema ukupnom broju ovaca						prema broju ovaca za rasplod					
	ukupno	s 1 - 5 ovaca	6 - 10	11 - 20	21 - 50	više od 50 ovaca	ukupno	s 1 - 5 ovaca za rasplod	6 - 10	11 - 20	21 - 50	više od 50 ovaca za rasplod
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Sisačko-moslavačka županija	2.333	709	622	516	355	131	2.067	1.057	465	313	174	58
Petrinja	170	45	39	37	35	14	155	74	29	28	18	6

BROJ KONJA, MAGARACA, MAZGI I MULA, KUNIĆA, PERADI I PČELINJIH ZAJEDNICA - KOŠNICA
(1. lipnja 2003.)
POPIS POLJOPRIVREDE 2003.

Skupine poljoprivrednih kućanstava prema korištenome poljoprivrednom zemljištu	Konji		Magarci, mazge i mule, ukupno	Kunići, ukupno	Perad, ukupno	Pčelinje zajednice - košnice
	ukupno	od toga: kobile				
	1	2				
Sisačko-moslavačka županija	2.655	1.379	73	26.322	613.610	19.073
Petrinja	39	26	2	2.428	57.379	2.853

U pčelarstvu situacija je mnogo bolja i uz kontroliranu proizvodnju mlijeka, proizvodnju meda možemo također svrstati u organiziranu s donekle uređenim tržištem. Istina je da su kapaciteti iskorišteni ispod 5%, ali ohrabruje stalna potražnja pčelinjih proizvoda i spremnost poljoprivrednika za takvom vrstom proizvodnje. Također se pod okriljem Pčelarskog saveza i pčelarskih udruga provodi kontinuirana edukacija iskusnih i potencijalnih uzgajivača pčela, te kontrola proizvoda. Problemi koji se nameću dolaze s nacionalne razine i vezani su uz administraciju. To su prvenstveno nekontrolirane punionice i uvoz meda sumnjive kvalitete i podrijetla.

Loše stanje je i u voćarstvu jer se proizvodnja oslanja na stara, već previše eksploatirana stabla bez kvalitetnih agrotehničkih zahvata. Prvenstveno se misli na šljivu, krušku i jabuku. Zanimljivo je da proizvodnja oraaha i lješnjaka za koje postoje izvrsni uvjeti proizvodnje, uopće planski nisu zastupljeni. Slično je u vinogradarstvu i povrtlarstvu s naznakom da nema razvijene logistike i preradbenih kapaciteta, odnosno nove tehnologije, a nisu u potpunosti zadovoljeni uvjeti ekološke poljoprivredne proizvodnje. Pozitivan pomak u voćarstvu i vinogradarstvu proizvod je zajedničkog djelovanja plantažnih uzgajivača, odnosno njihovo udruživanje i sve češći, a time i uspješniji zajednički nastup na tržištu, te promoviranje na sajmovima i izložbama.

BROJ POLJOPRIVREDNIH KUĆANSTAVA S VLASTITIM POLJOPRIVREDNIM STROJEVIMA I OPREMOM (1. lipnja 2003.)
POPIS POLJOPRIVREDE 2003.

Skupine poljoprivrednih kućanstava prema korištenome poljoprivrednom zemljištu	Broj kućanstava								s uređajima za s uređajima za s uređajima za mužnju
	s traktorima		s kombajanima	s linijama za krmno bilje	s linijama za krumpir i šećernu repu	s ostalim strojevima za berbu (kukuruz i dr.)	s traktorskim prikolicama	s uređajima za navodnjavanje	
	jednoosovinska	dvoosovinska							
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Sisačko-moslavačka županija	1.856	10.577	333	42	772	1.103	8.193	105	1.017
Petrinja	212	942	43	2	79	131	790	12	100

BROJ STABALA I POVRŠINA PLANTAŽNIH VOĆNJAKA ŠLJIVA I JABUKA
(1. lipnja 2003.)

POPIS POLJOPRIVREDE 2003.

Skupine poljoprivrednih kućanstava prema korištenome poljoprivrednom zemljištu	Šljive						Jabuke					
	ukupan broj stabala	broj rodnih stabala	od toga: plantaže			ukupan broj stabala	broj rodnih stabala	od toga: plantaže				
			ukupan broj stabala	rodna površina, ha	rodna površina, ha			ukupna površina, ha	broj rodnih stabala	ukupna površina, ha	rodna površina, ha	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Sisačko-moslavačka županija	366.720	312.205	23.077	17.420	36,32	30,65	304.700	265.753	196.622	169.188	135,37	117,55
Petrinja	59.386	52.430	1.347	1.107	3,07	2,63	15.997	13.492	5.110	3.898	3,96	3,34

POVRŠINE VINOGRADA I BROJ TRSOVA

(1. lipnja 2003.)

POPIS POLJOPRIVREDE 2003.

Skupine poljoprivrednih kućanstava prema korištenome poljoprivrednom zemljištu	Vinoгради					
	ukupno			od toga: plantažni		
	ukupna površina, ha	rodna površina, ha	ukupan broj trsova, tis.	ukupna površina, ha	rodna površina, ha	ukupan broj trsova, tis.
	1	2	3	4	5	6
Sisačko-moslavačka županija	485,52	464,28	1.588	1.523	246,68	808
Petrinja	25,52	23,54	80	72	4,56	15

Gospodarstvo je nadalje zastupljeno s 1702 zaposlena u 55 pravnih subjekata i to 296 zaposlenih u 48 malih tvrtki, 820 zaposlenih u 6 srednjih tvrtki, te 586 djelatnika u 1 velikom poduzeću.

Registriranih obrtnika je 397 sa 720 zaposlenih prema slijedećem udjelu:

- Uslužne djelatnosti	150
- Trgovina	118
- Autoprijevoznici	50
- Ugostiteljstvo	48
- Proizvodnja	24
- Poljoprivreda	7

Zaposlenih u državnim ustanovama, tijelima lokalne samouprave, javnim ustanovama, predstavništvima, udrugama i organizacijama na području Grada Petrinje, prema podacima Gradskog poglavarstva ima 1069.

Prema istim izvorima na kraju 2003. godine bilo je 3490 uposlenih, dok je prema evidenciji Zavoda za zapošljavanje nezaposlenih u isto vrijeme bilo 3408 radno sposobnih osoba od čega 2015 žena, a prema slijedećoj kvalifikaciji:

- 675 nekvalificiranih radnika
- 871 polukvalificiranih radnika
- 1081 kvalificiranih i visokokvalificiranih radnika
- 638 radnika sa srednjom stručnom spremom
- 94 osoba s višom spremom
- 49 osoba s visokom spremom

Doc.dr.sc. Vladimir Čavrak u Analizi poduzetničkih potencijala i mogućnosti razvitka malog i srednjeg poduzetništva i obrtništva na području Grada Petrinje (Ekonomski fakultet Zagreb) navodi podatak o približno 3.200 zaposlenih u 2004. godini, a bilo je zaposleno oko 9.000 radnika na području grada Petrinje i oko 3.000 izvan Petrinje prije Domovinskog rata. Iz toga je vidljivo da je pad zaposlenosti puno veći od pada broja ukupnog stanovništva, a to znači da je danas puno manji udio stanovništva ciljanog područja zaposlen u odnosu na već spomenuto razdoblje. Udio broja zaposlenih prema ukupnom broju stanovnika prije rata bio je 28% dok je danas samo 13% uz znatno smanjen broj ukupnog stanovništva (35%).

U Gradu Petrinji registrirane su 4 zadruge sa 17 zaposlenih, ali to definitivno više nije točan podatak, te ovim putem nije potrebno navoditi njihova imena, jer za neke pouzdano znamo da su prestale aktivno djelovati, dok već postoje druge koje još nisu sastavni dio statističkih izvještaja. Bitno je napomenuti da Grad Petrinja kao i ostali dio Republike Hrvatske prati trend udruživanja i osnivanja zadruga.

Na području Grada Petrinje komunalna infrastruktura relativno dobro je razvijena na urbanim djelovima, dok je na ruralnom dijelu slabije razvijena, naročito odvodnja i ceste.

Ceste su državnog, županijskog i lokalnog karaktera, a prisutno je i nešto nerazvrstanih cesta koje nisu sastavni dio slijedeće tabele, ali skrb o njima je također na JLS.

VRSTA CESTE	KVALITET KOLNIKA		
	ASFALT	MAKADAM	UKUPNO
Državne	43,60	0	43,60
Županijske	107,90	57,60	165,50
Lokalne	43,01	138,51	181,52
SVEUKUPNO	194,51	196,11	390,62

Obzirom da se paralelno uz gradski vodoopskrbni sustav razvijalo i niz lokalnih vodovoda rezultat je da Petrinjsko područje nema zajednički javni sustav vodoopskrbe već preko dvadeset lokalnih. Upravo jedan takav se upravo realizira u sklopu Regionalnog operativnog programa SMŽ, a financira se iz sredstava programa CARDS. Trenutak je da ovdje napomenemo i četiri projekta razminiranja u Gradu Petrinji koji će se također financirati u sklopu ROP-a SMŽ. Grad Petrinja je u tijeku pripreme i početka implementacije ROP-a locirao i definirao sve vodoopskrbne projekte, ali ih nije u potpunosti pripremio kao projektne prijedloge za provedbu odnosno financiranje. Naime da bi projektni prijedlog bio u potpunosti pripremljen mora posjedovati idejni projekt, lokacijsku dozvolu, glavni projekt i građevinsku dozvolu, a po mogućnosti i studiju izvodivosti, kako bi zadovoljio sve uvijete koje zahtijevaju europski pretprikladni fondovi, a sve više i drugi izvori financiranja.

Sistem odvodnje ne zadovoljava u potpunosti jer veći broj naselja otpadne vode ispušta nekontrolirano

u vodotoke, najviše u rijeku Kupu. U samom mjestu Petrinja dužina odvodne mreže je 38,3 km, a dužina kolektora 2,35 km. Na isti je priključeno 3017 kanalizacijskih izvoda + 500 slivnika. Kanalizacija petrinjske gradske jezgre građena je još u vrijeme austrougarskih vlasti, te dalje do današnjih dana, te je pokrivenost odvodnim sustavom 70%, a priključeno je oko 50% interesenata. Pri pojavi oborina većeg intenziteta, kanalizacija gradske jezgre je na granici kapaciteta. Prigradska naselja Novo Selište, Nova Drenčina i Mošćenica nemaju rješenu odvodnju otpadnih voda putem javnog kanalizacijskog sustava, premda je javni vodoopskrbni sustav izgrađen. Otpadne vode ovih prigradskih naselja ispuštaju se u sabirne i septičke jame, koje ni po svom kapacitetu ni po izvedbi ne zadovoljavaju namjenu.

Od 55 naselja njih 36 ima instaliranu javnu rasvjetu koja je pokrivena sa 104 trafo područja. Napajanje električnom energijom nemaju naselje Stražbenica, te dijelovi naselja Jošavica, Donja Mlinoga, Veliki Šušnjar, Jabukovac i Moštanica. Izgradnja niskona-

ponske mreže i snabdjevanje stanovništva električnom energijom u nadležnosti je državnog javnog poduzeća HEP, dok Grad Petrinja usklađuje svoje planove samo po pitanju javne rasvjete. Intenzivna je bila suradnja HEP-a, Grada Petrinje i međunarodnih organizacija kod sanacije i izgradnje niskonaponske mreže u naseljima Gora, Banski Grabovac, Tremušnjak, Gornja Bačuga i dr.).

Na području Grada Petrinje od 1993. – 2003. godine sa znatnim sredstvima aktivno su sudjelovale slijedeće međunarodne humanitarne organizacije:

- ASB - obnova kuća, zgrada, vrtića, škola, sportske dvorane, bolnice i infrastrukture
- THW - obnova kuća, zgrada, vrtića, škola, bolnice
- IOM - obnova mosta, zgrade Poglavarstva, nabava kompjutorske opreme
- FLAG - osnivanje udruga i zadruga
- JAPANSKA VLADA - izgradnja i opremanje prognaničkog naselja Mala Gorica
- ŠVEDSKA VLADA - izgradnja prognaničkog naselja Dumače zajedno s infrastrukturom
- UNDP/UNOPS - donacije i krediti
- NRC - obnova kuća, gospodarskih objekata, ambulante i infrastrukture
- IRC - uređenje tržnice, donacija bređih junica, poljoprivrednih strojeva, materijala, obnova kuća
- USAID - donacija za niskonaponsku mrežu, vodovodnu mrežu i obnova Gimnazije
- MOJ BLIŽNJI - izgradnja nove Osnovne škole u Mošćenici
- PRIVATNA DONACIJA HUDRIĆ - izgradnja Osnovne škole u Maloj Gorici
- MPDL - opremanje vrtića i Hrvatskog doma
- CRS - obnova prostorija vrtića i nabava opreme za grijanje i kuhinju, i druge.

Uz sve navedeno Grad Petrinja na svom području ima veliki broj objekata koji nisu u funkciji, a nažalost nisu niti u vlasništvu JLS. Tu su prvenstveno vojni objekti, poslovni prostori poduzeća koja su u stečaju, ili su prestala djelovati, ili su u vlasništvu Fonda za privatizaciju i sl., zatim uskotračna pruga Sisak – Karlovac koja već dugi niz godina nije u funkciji s pripadajućim objektima. Krajem studenog ista pruga je predstavljena kao jedna od projektnih ideja u razvoju Sisačko-moslavačke županije. Imovinsko pravni odnosi između JLS privatiziranog Gavrilovića također još nisu riješeni.

Važno je napomenuti da je turizam vrlo potencijalna gospodarska grana Grada Petrinje iako nisu valorizirane brojne mogućnosti, odnosno resursi, ali sukladno zadaćama turističkih zajednica, Turistička zajednica Petrinje kontinuirano i kvalitetno radi na promidžbi Grada, te je u proteklim godinama usvojila slogan promocije: **grad tradicijske kulture i bogatog prirodnog okružja**. Iz toga je vidljivo da se Petrinja u turističke svrhe sprema promovirati i dakako valorizirati kroz svoje kulturne potencijale, tradiciju, okolicu, odnosno prirodna bogatstva. Petrinja je grad kulture i prosvjete, grad koji zna čuvati njegovati tradiciju,

običaje i hrvatski duh. Zahvaljujući bogatom glazbenom životu, umjetničkom i književnom stvaralaštvu u gradu se organiziraju brojni programi koji svakako pronalaze svoje mjesto u turističkoj ponudi Grada. Građani stoljećima djeluju u kulturnim udrugama i društvima, njegujući tradiciju.

Strossmayerovo šetalište – hortikulturni spomenik, danas je najatraktivnija ponuda grada koja zahtjeva daljnje unapređenje, kao što je uspostava rada fontane i drugih detalja. Starogradska jezgra uokviruje ovu ponudu gdje se očekuje napredak na području ugostiteljstva, trgovačke ponude i ostalih uslužnih djelatnosti, a posebice završetak obnove i uređenje fasada. Kulturni turizam predstavljen je kroz obilazak Gundulićeve ulice sa starim školama i zgradom Gradskog poglavarstva i Trg Stjepana Radića, te druge gradske trgove koji će trebati sanaciju.

Za konkretniju kulturnu ponudu u sklopu turističkih potencijala očekuje se otvaranje muzeja koji će objediniti povijesnu priču grada uz već postojeće galerije »Krstu Hegedušić« i »Žilić«.

Tradicijska kultura uz društveno stvaralaštvo već zauzima značajno mjesto u ponudi Grada, a tu svakako svoje mjesto u turističkoj ponudi pronalaze stari zanati, posjet lončarsko keramičarskoj radionici i radionici »Od lana do platna«, no ponuda grada zahtjeva i otvorenje specijalizirane trgovine sa suvenirima ili istu ponudu u sklopu Turističkog informativnog centra.

Za Petrinju se nekad s ponosom govorilo da je ugostiteljski grad, no svjesni činjenice devastiranih objekata, možemo skrenuti pozornost za potencijalne investitore na hotel Gavrilović, Pigik, restoran Gavrilović, villa-u Gavrilović, spomen-dom Šamarica i dr. Nedvojbeno bi obnova, uređenje i restauracija navedenih objekata objedinila razne sadržaje od raznovrsne gastronomske ponude, rekreativne, uslužne, te zabavne i animacijske. Posebno treba istaknuti ponudu s prepoznatljivim Gavrilovićevim specijalitetima, te obnovu Petrinjske izložbe gastronomije i kulinarstva koja bi trebala privući cijelo hrvatsko tržište. Gastronomski proizvod je turistički proizvod i to bi trebao biti imperativ ponude Grada Petrinje u budućnosti.

Seoski turizam kao kategorija turističke ponude saživjela je na cijelom području Hrvatske s vrlo dobrom potražnjom, pa i na području Grada Petrinje postoji interes i bilježimo početke ulaganja u adaptaciju i izgradnju objekata s raznim sadržajima (Hrvatski Čuntić, Kraljevčani, Mokrice, Taborište). Seoska zajednica može pružiti razne doživljaje urbanim gostima od domaće hrane, ribolova, lova, jahanja, šetnje šumama uz berbu ljekovitog bilja, kestena, gljiva, šumskih plodova, obilazak prirodnih izvora, povijesnih sakralnih objekata, biciklizma i sl. Također možemo istaknuti i vinorodne brežuljke, te mogućnost uspostavljanja »vinotoča« u klijetima i podrumima uz degustiranje petrinjskih vina. Smještaj na seoskim gospodarstvima dobrodošao je i lovcima s obzirom na blizinu brojnih lovišta.

Sve prethodno uključuje ekološku orijentaciju bez koje nema ulaznice na zahtjevno i izbirljivo europsko tržište. Da bismo postali stvarno svjesni međuovisnosti čovjeka i prirode potrebno je uložiti daljnje napore na podizanju ekološke svijesti. Stoga je TZ Petrinje

pokrenula akciju odabira najuređenijeg sela u sklopu nacionalne akcije »Volim Hrvatsku« kako bi mobilizirala mještane sela i okolice na očuvanje i uređenje prirode. Da bismo promovirali čistu i nezagađenu okolicu potrebno je ukloniti glomazni otpad i divlje deponije uz stvaranje uvjeta za njihov odvoz i skrb. Također je potrebno zaštititi rijeke Kupu i Petrinjčicu, te druga područja kao što su Bijele stijene, Popova šuma i dr. Domaća proizvodnja zauzima znakovito mjesto u turističkoj ponudi (med, šljiva, vino, rakija, ljekovito bilje i sl.) i ima tendenciju postanka registriranog i priznatog branda kao autohtoni Petrinjski proizvod.

Obnova nekadašnjih planinarskih staza na Hrastovačku goru uz obnovu planinarskog doma i vidikovca otvorit će vrata mnogim ljubiteljima prirode, a Petrinja će dobiti turističku ponudu s jedinstvenim doživljajima prirodne cjeline, što također nude i uspostavljene biciklističke ture i petrinjska šetnica iako ih i dalje treba uređivati, naročito područje nasipa koje zahtjeva nove klupe i koševе za smeće. Ne treba zaboraviti bogatstvo izvora pitke vode. I na kraju pregleda turističke ponude i potencijala ističe se turistički biser Petrinje, odnosno gradsko kupalište koje nudi sportsko-rekreativne sadržaje (odbojka na pijesku, mali nogomet, vožnju čamcima, ribolov), glazbene programe, autentičnu ugostiteljsku ponudu.

Manifestacije i programi koji se održavaju u Petrinji i kao takvi upotpunjuju turističku ponudu i privlače potencijalne ulagače, a samim tim i sudjeluju u gospodarskom razvoju su: Petrinjski fašnik, Ljeto u Petrinji, Lovrenčevo, Biciklijada, Fišijada, Kestenijada, Martinj, Doček djeda Božićnjaka, Doček Nove godine, te mnogi drugi tradicionalni, kulturni, glazbeni, sportski i zabavni događaji.

5. VIZIJA GRADA PETRINJE

Radna skupina imala je zadatak sagledati sve postojeće resurse, tradicionalne i povijesne činjenice, sadašnje stanje i realne mogućnost razvoja, te na temelju tih pokazatelja kroz izjavu o viziji opisati kako želi da izgleda Petrinja 2010. godine. Kompletno kreativno djelovanje u svezi vizije odvijalo se u grupama gdje su prezentirani slijedeći prijedlozi:

- Grad svjetski poznate mesne industrije, izuzetno dobro prometno povezan, razvijenog stočarstva i voćarstva. Financijski i poduzetnički regionalni centar s višestoljetnom tradicijom u obrazovanju koji promiče kulturne i sportske vrijednosti.

- Suvremeni srednjoeuropski grad s razvijenim gospodarstvom, okružen životno perspektivnim ruralnim prostorom očuvane prirode. Grad zadovoljnih ljudi, poželjan za življenje, s otklonjenim posljedicama rata, razvijenog civilnog društva s težnjom da postane regionalni centar kulture i obrazovanja.
- Grad srednjoeuropskih, kulturnih i urbanih vrijednosti, oslonjen na industrijsku tradiciju Gavrilovića, ciglarstvo i preradu drveta u okruženju naslonjen na ekološki očuvane prirodne resurse, razvijenu poljoprivredu (stočarstvo, vinogradarstvo, voćarstvo, povrtlarstvo) i turističko-ugostiteljsku ponudu baziranu na prirodnim ljepotama. Grad razvijenog školstva, sporta, kulture s građanima solidnih materijalnih i duhovnih vrijednosti.

Bitne činjenice iznikle iz gore navedenog poslužile su za zajedničku izjavu o viziji, a trebalo je obratiti pozornost na:

- poduzetnički centar razvijenog prepoznatljivog gospodarstva i školstva
- organiziranu i orijentiranu poljoprivredu
- turističke i sportske potencijale

Nastavno na realne mogućnosti razvoja, vremenski period od 5 godina, trenutno stanje i smjernice razvoja iz ROP-a SMŽ, te Nacionalne razvojne strategije regionalnog razvoja, Radna skupina je definirala konačnu izjavu o viziji grada Petrinje.

SUVREMENO UREĐEN SREDNJOEUROPSKI KULTURNI, SPORTSKI, TURISTIČKI I PODUZETNIČKI CENTAR OBRAZOVANIH LJUDI S RAZVIJENIM GOSPODARSTVOM I PREPOZNATLJIVOM POLJOPRIVREDNOM PROIZVODNJOM U EKOLOŠKOM OKRUŽENJU.

Sve sadržano u izjavi o viziji Grada Petrinje za 2010. godinu upućuje na već ranije spomenute pravce razvoja na koje upućuje ovaj Strateški plan gospodarskog razvoja. Vidljivo je da će trebati stvoriti pozitivnu poduzetničku klimu kao mamac za ulaganje prvenstveno domaćih potencijalnih poduzetnika, a zatim i pravnih subjekata izvan Petrinje. Također će trebati usmjeriti poljoprivredni razvoj, dok za poticanje malog i srednjeg poduzetništva, odnosno obrtništva definitivno treba utemeljiti jaku i pouzdanu institucionalnu infrastrukturu. Sve to povećava zapošljavanje i samozapošljavanje što rješava gorući problem Grada Petrinje, a dakako potiče i obrazovanje.

6. SWOT ANALIZA

INTERNI FAKTORI

		S N A G E
1.	LJUDSKI RESURSI	Iskusna radna snaga u određenim područjima (mesari, građevinarstvo, drvo-prerađivači, poljoprivrednici, stočari, prosvjetni djelatnici...) U odnosu na druga slična područja relativno veći broj mladih i obrazovanih. Postojanje motivacije za pozitivne promjene stanja u lokalnoj sredini. Manji troškovi rada (manje neto plaće od drugih područja).

		S N A G E
2.	INFRASTRUKTURA	Postojanje osnovne infrastrukturne mreže (ceste, vodovodi, elektroenergija, telekomunikacije, komunalna infrastruktura, blizina željezničke veze i veze u riječnom prometu...) Postojanje planova za plinifikaciju.
3.	PRIRODNI RESURSI	Obradivo i ekološki sačuvano poljoprivredno zemljište. Biološka raznolikost (endemi u zoni Petrinjčice). Vodni resursi (Kupa, Petrinjčica, brojni izvori pitke vode). Šume bogate drvetom za industrijsku preradu (furnirski hrast, osnova za drvo-prerađivačku industriju, drvo za građevinsku stolariju, itd.). Prirodne ljepote pogodne za razvoj turizma, rekreacije, izletništva, lovnog turizma. Nalazišta kvalitetne gline i riječnog pijeska u koritu Kupe. Povoljni klimatski uvjeti za razvoj poljoprivredne proizvodnje različitih kultura (voćarstvo, vinogradarstvo, pčelarstvo, ribarstvo, peradarstvo, proizvodnja i prerada mesa i mlijeka, ljekovito bilje i šumski plodovi...).
4.	ENERGETSKI RESURSI	Dostupnost elektroenergije. Hidropotencijal za male hidroelektrane. Kapaciteti solarne energije.
5.	GOSPODARSKI RESURSI	Postojanje velikog poduzetnika svjetskog ugleda »Gavrilović«-a s pratećom infrastrukturom koja se još uvijek nedovoljno koristi. Postojanje neiskorištenih poduzetničkih kapaciteta. Postojanje većeg broja srednjih i malih poduzetnika (novoosnovanih). Postojanje preko 300 različitih obrta. Postojanje tradicionalnog obrta (lončarstvo, tkanje...).
6.	TRADICIJA I POVIJESNO NASLIJEĐE	Tradicija proizvodnje mesa i mesnih prerađevina. Tradicijski obrti (lončarstvo, tkanje, oslikavanje predmeta...) Njegovanje tradicijskih vrijednosti, lokalne kulture i običaja. Veliki broj povijesnih lokaliteta (preko desetak srednjovjekovnih gradova i gradišta, postojanje potencijalno vrijednih arheoloških nalazišta poput gradine »Opad«- 5-6 st. Prije Krista, stara Petrinja, rimski vodovod i dr.).
7.	OBRAZOVNE USTANOVE	Pedagoška akademija sa stoljetnom tradicijom. Viša prometna škola. Dvije srednje škole. Sustav osnovnih škola i predškolskog odgoja. DIC Dječji istraživački centar »Petrinjčica« Blizina obrazovnih ustanova svih razina u Sisku i Zagrebu.
8.	INSTITUCIONALNA POTPORA PODUZETNIŠ-TVU	Odluke o oslobađanju od lokalnih poreza i komunalnih taksi i naknada. Postojanje planova za izgradnju poslovnih zona. Postojanje planova za osnivanje poduzetničkog centra. Početak razvoja sustava zadrugarstva. Postojanje udruženja obrtnika. Postojanje turističke zajednice. Program kreditiranja poduzetništva – PODUZETNIK II.
9.	NEVLADINE ORGANIZACIJE	Aktivne nevladine organizacije (IKS, MH, međunarodne udruge, hrvatska žena, DIC, udruga voćara i vinogradara, planinarsko društvo, pčelari i dr.)
10.	TURISTIČKI I SPORTSKO REKREATIVNI UVJETI	Postojanje uvjeta za razvoj izletničko-rekreativnog i ruralnog turizma. Dva gradska nogometna igrališta i više terena za ostale sportove. Postojanje gradske sportske dvorane. Mogućnost obnove hotela na Pigiku i u gradu. Mogućnost obnove restoracije na Pigiku. Postojanje uvjeta za razvoj sportsko rekreativnih aktivnosti na području nekadašnje »Šamarice«, Hrastovičke gore, Utinje, Petrinjčice s mlinovima, rijeke Kupe.
11.	KULTURNE USTANOVE	Hrvatski dom i Galerija »Krstó Hegeđušić«. Privatna galerija. Amaterske udruge likovnih umjetnika. Udruge glazbenih amatera. KUD-ovi.

		S L A B O S T I
1.	NASLJEDE NEPOVOLJNE I ZASTARJELE PRIVREDNE STRUKTURE I SLAB »NOVI« PODUZETNIČKI SEKTOR	Naslijeđena struktura gospodarstva s prenaplašenom ulogom velikog poduzetnika koju nije moguće obnoviti. Gubitak nekih tržišta »Gavrilovića«. Nedovoljno razvijeno malo i srednje poduzetništvo. Neobučenosť radne snage u primjeni novih tehnologija. Nije završena privatizacija nekih bivših društvenih poduzeća. Nedovoljna društvena odgovornost privatnog poslovnog sektora. Nedovoljna međusobna povezanost osobito malih poduzetnika međusobno (nema poslovnih mreža, klastera i sličnih suvremenih oblika povezanosti).
2.	NEDOVOLJNO EFIKASNA LOKALNA UPRAVA I SAMOUPRAVA	Nedovoljna informatiziranost. Sporo provođenje razvojnih planova i programa. Nedovoljna razmjena informacija. Slaba uključenost mjesne samouprave u odlučivanje. Neadekvatna razina i struktura izvornih prihoda te manjkav menadžment javnih financija. Sporo donošenje strateških odluka i sporo provođenja ključnih aktivnosti (prostorni plan, nesređeni imovinsko-pravni odnosi, evidencija i upravljanje javnom imovinom, nesređena evidencija o vlasničkim oblicima koje se oporezuju itd.).
3.	UPRAVLJANJE LJUDSKIM RESURSIMA	Visok odliv obrazovanih ljudi osobito mladih. Manjkavo upravljanje razvoja kadrova. Nema povezivanja poslovnog i javnog sektora s obrazovnim ustanovama. Manjak menadžerskih i pojedinih specifičnih znanja. Nedostatno ulaganje u razvoj kadrova.
4.	NEDOVOLJNO KVALITETNA PROMETNA KOMUNIKACIJA	Ukinuta željeznička veza Petrinje sa Zagrebom i Karlovcem. Loše održavanje lokalnih cesta, 140 km neasfaltiranih lokalnih cesta. Stalno odgađanje početka izgradnje auto ceste Petrinja – Zagreb (Sisak-Zagreb).
5.	NEDOSTUPNOST IZVORA FINANCIRANJA PODUZETNIŠTVA	Nepostojanje lokalne banke. Nepostojanje lokalne garancijske agencije, odnosno sustava garancija. Prenisko vrednovanje nepokretne imovine u slučaju zaloge za kredit. Komplicirana, dugotrajna i »nepremostiva« procedura za dobivanje kredita. Visoke kamatne stope. Neinformiranost poduzetnika o postojećim programima stimuliranja i poticanja poduzetništva od strane države. Nema stranih ulaganja u srednje i malo poduzetništvo.
6.	LOŠE SOCIJALNE PRILIKE I APATIJA	Nepoduzetnička atmosfera. Mala zaposlenost. Mala kupovna moć stanovništva. Visok stupanj siromaštva. Visok stupanj socijalne i radne isključenosti. Opća apatija. Nedovoljna medijska podrška pozitivnim primjerima, idejama i rezultatima.
7.	NERAZVIJENA SURADNJA SA CIVILNIM SEKTOROM	Često nerazumijevanje uloge nevladinih organizacija. Neuključivanje nevladinih organizacija u proces donošenja odluka. Nepostojanje sustava stalne komunikacije koji bi osigurao permanentni dijalog i partnerstvo vladinog, nevladinog i privatnog sektora.
8.	POSLJEDICE RATA	Nisu obnovljeni gospodarski objekti uništeni u ratu. Pogrešan koncept obnove. Politička konfliktnost i socijalna netolerancija. Velik dio područja je miniran. Stara populacija osobito u ruralnom području.
9.	OBRTNIŠTVO	Pad broja obrtnika. Prevelik broj nerentabilnih obrta. Slaba međusobna povezanost obrtnika. Manjak suvremenih poslovnih ideja i programa.

EKSTERNI FAKTORI

		MOGUĆNOSTI
1.	GEOSTRATEŠKI I PROMETNI POLOŽAJ	Blizina Zagreba – hrvatske metropole. Smještaj na glavnim prometnim pravcima (Zagreb – BiH; Zagreb – Jadran). U radijusu 500 km od Petrinje nalazi se desetak velikih europskih gradova – relativna blizina europskog tržišta (u radijusu 500 km dostupna su tržišta osam država) Smještaj u centralnom dijelu Hrvatske – relativna dostupnost svih hrvatskih tržišta. Blizina tržišta BiH
2.	INSTITUCIONALNE REFORME	Forsiranje raznih reformi u RH povećava šanse za lokalne promjene. Proces decentralizacije može omogućiti veći djelokrug i odgovornost lokalne uprave i samouprave (nedostaje adekvatna fiskalna decentralizacija). Korištenje zakonskih povoljnosti smještenosti na području od posebnog državnog interesa. Povećanje učešća lokal. samoupr. u nacion. dohotku.
3.	POLITIKA POTICANJA PRIVATNOG PODUZETNIŠTVA	Postojanje nacionalne strategije razvoja malog i srednjeg poduzetništva. Nacionalni sustav potpore poduzetništvu. Državno financiranje sustava institucionalne potpore malom poduzetništvu i obrtništvu (postojanje državnih fondova potpore). Ubrzavanje završetka procesa privatizacije. Program stimuliranja razvoja uslužnog sektora i novih tehnologija (poduzeća zasnovana na znanju, itd.). Program razvoja kontinentalnog turizma i spremnost države na financijske potpore. Postojanje programa olakšica za područja od posebne državne skrbi.
4.	TRANSFER ZNANJA I TEHNOLOGIJA	Modernizacija obrazovnog sustava i njegova prilagodba sustavu u EU (Bolonjska deklaracija). Otvaranje poslovnih škola i drugih obrazovnih institucija. Pojačano sudjelovanje znanstvenika u potpori gospodarstvu i javnoj upravi i samoupravi. Razvoj telekomunikacijske infrastrukture i Interneta.
5.	POZITIVNI PROCESI U OKRUŽENJU	Širenje EU. Politička i ekonomska stabilizacija u Jugoistočnoj Europi. Forsiranje uspostavljanja gospodarskih odnosa i veza sa zemljama u bližem okruženju. Jačanje međuregionalnih odnosa u bližem okruženju. Povećanje stupnja sigurnosti u regiji.
6.	STRANA ULAGANJA	Trend rasta inozemnih ulaganja i zanimanja za ulaganja. Interes »petrinjske dijaspore« za ulaganja. Postojanje interesa za strana ulaganja u auto cestu Sisak-Zagreb. Pojačan interes strateških kupaca za infrastrukturne tvrtke. Postojanje donatorskih fondova.
7.	FORSIRANJE PRIMJENE EKOLOŠKIH MEHANIZAMA	Spremnost stranih ulagača za ulaganja u ekološke programe. Osnivanje Fonda za zaštitu okoliša. Porast broja udruženja i udruga za zaštitu okoliša. Izražen interes za razvojem ekološkog i ruralnog turizma (postojanje državnih fondova za potporu takvim programima). Spremnost države da financira programe ekološkog zbrinjavanja otpada.
8.	POLITIKA SMANJENJA VANJSKOTRGOVINSKOG DEFICITA	Politika smanjenja vanjskotrgovinskog deficita utječe na jačanje programa razvoja domaćih proizvoda i usluga (stimuliranje domaće proizvodnje). Zaštita i promoviranje domaće proizvodnje. Preferencijalni status Hrvatske u trgovini sa EU (asimetrična razmjena na sektoru poljoprivrednih proizvoda do ulaska u EU i sl.).
9.	USVAJANJE I IMPLEMENTACIJA REGIONALNE POLITIKE	CARDS program financira projekt povećanja kapaciteta za regionalni razvoj u RH. Obveza izrade strategije regionalnog razvoja RH. Postojanje fonda za regionalni razvoj. Mogućnost korištenja europskih fondova za programe regionalnog razvoja.
10.	OPREDJELJENJE RH ZA IZGRADNJU INFRASTRUKTURE	Program izgradnje auto cesta. Program modernizacije i restrukturiranja željeznica. Modernizacija telekomunikacijske infrastrukture.

M O G U Ć N O S T I		
11.	STIMULIRANJE IZGRADNJE CIVILNOG DRUŠTVA	Jačanje nevladinog sektora. Izgradnja institucija civilnog društva. Spremnost inozemnih donatora na financiranje programa razvoja nevladinog sektora.
12.	PROGRAM RAZMINIRANJA	Postojanje programa razminiranja. Spremnost države i stranih donatora da se proces deminiranja ubrza i završi.

P R I J E T N J E		
1.	NEPOVOLJNO POSLOVNO OKRUŽENJE	Nelojalna tržišna utakmica i siva ekonomija. Česta promjena propisa i provedbenih rješenja i postupaka. Sporo provođenje zacrtanih reformi. Sporo okončanje privatizacije i loše provedena privatizacija. Sporo restrukturiranje, osobito srednjih poduzeća.
2.	SKUPA I NEEFIKASNA DRŽAVA	Slaba organizacija i efikasnost državne, regin. i lokalne uprave. Visoka razina korupcije. Neadekvatno i neefikasno sudstvo. Pravna nesigurnost. Preskup i inertan državni aparat.
3.	POLITIČKO EKONOMSKA NESTABILNOST U REGIJI	Potencijalna žarišta etničkih i drugih sukoba u okruženju (u regiji). Spora uspostava punih političkih i ekonomskih veza sa zemljama u okruženju i postojanje neriješenih pitanja (Slovenija, BiH, Srbija i CG).
4.	DUGOROČNI VANJSKOTRGOVINSKI DEFICIT	Liberalizacija uvoza bez istovremene zaštite domaće proizvodnje. Pritisak strane konkurencije na nespremne domaće proizvođače. Nedostatak efikasnih mjera za povećanje izvoza. Nekontrolirani uvoz koji je stimuliran i mjerama fiskalne i monetarne politike.
5.	DEFICIT SVJEŽEG KAPITALA	Pad interesa stranih donatora. Nedostupnost i nemogućnost realizacije kreditne podrške poduzetništvu. Nepostojanje investicijskih fondova. Nerazvijenost suvremenih načina financiranja putem vrijednosnih papira.
6.	NEPOSTOJANJE STRATEGIJE RAZVOJA	RH nema strategiju razvoja.
7.	ESKALACIJA SOCIJALNOG NEZADOVOLJSTVA	Visok stupanj siromaštva i apatije. Štrajkovi radnika u raznim djelatnostima. Degradacija sociokulturnog kapitala i sustava vrijednosti.
8.	MIGRACIJE	Emigracija mladih i obrazovanih
9.	ODLUKE NEPOVOLJNE ZA LOKALNU ZAJEDNICU	Planovi za izgradnju odlagališta opasnog radioaktivnog otpada u Zrinjskoj gori. Planovi za izgradnju spalionice smeća u Sisku.

Grad Petrinja je nedovoljno naseljeno minirano područje s vrlo velikim brojem stare, radno nesposobne populacije, zapuštene poljoprivredne proizvodnje ekstenzivnog karaktera. Kooperacija s Gavrilovićem ne postoji, što znači da nema osiguranog tržišta. Stočni fond kvantitativno ne zadovoljava, a objekti i mehanizacija su još uvijek devastirani i ne odgovaraju novim tehnologijama. Poljoprivredne površine su male i međusobno dislocirane što povećava cijenu po jedinici proizvoda pa se u konačnici gubi konkurentnost. Obrtništvo je u kontinuiranom padu, a malo i srednje poduzetništvo se vrlo sporo i slabo razvija. Nedostaju razvojne agencije i informativni uslužni centri koji bi pojednostavnili pokretanje poslova i pružali tehničku podršku. Unatoč izvrsnim turističkim potencijalima i izvrsnom prometnom položaju, blizini Zagreba i zračnoj luci, turizam je na vrlo niskom stupnju iskorištenosti, čemu najviše pogoduje vrlo slaba i neorganizirana ponuda tijekom cijele godine. Također nedostaje kvalitetnih kompletnih projektnih prijedloga za financiranje i implementaciju, a osjetan je odliv mladih obrazovanih ljudi. Poznavanje stranih jezika je na vrlo niskoj razini.

Ugostiteljska ponuda u ruralnom dijelu je nezadovoljavajuća, a u urbanom nedostatna. Izuzetno je vidljiv individualizam, tj. nema zajedničkih projekata, što također slabi dojam kompletne ponude. Svakako treba iskoristiti sve pozitivne čimbenike i planski ih usmjeriti i međusobno povezati s ciljem što bržeg, kvalitetnijeg i učinkovitijeg gospodarskog razvoja Grada Petrinje. Dakle da bi se uspio uspješno prevaliti trnovit i dug put od ove studije slučaja do prije navedene vizije Grada Petrinje, potrebno je upotrijebiti sve snage i iskoristiti mogućnosti, da bi se prevladale slabosti i izbjegle prijetnje.

7. STRATEŠKA PITANJA

Nastavno na SWOT analizu, odnosno njezine rezultate, Radna skupina je sastavila listu pitanja koja utječu na ostvarenje vizije. Strateška pitanja su općenita, a ne konkretna i uvijek tako formulirana da pružaju mogućnost više odgovora. Na strateška pitanja se ne odgovara s DA, NE ili primjerice brojkom.

Tim pitanjima nastoji se pronaći rješenje problema pomoću jakih strana, dakle snaga, anulirajući slabosti uz obvezu pronalaska realnih odgovora koji su u krugu utjecaja pod našom kontrolom. Također pokušati iznaći pravi put za iskoristivost navedenih mogućnosti.

Pitanje nije strateško ako nema utjecaja na viziju. U tijeku radionice Radna skupina je prezentirala 57 strateških pitanja od kojih su se neka i ponavljala, međutim kada smo ih grupirali, najbitnije je bilo razmotriti slijedeće:

- O kojem je pitanju riječ? (formulirano kao općenito pitanje, bez detaljnih čimbenika i nikako kao pitanje koje samo nudi odgovor)
- Mogu li se odgovori naći unutar naše kontrole? (članovi Radne skupine ili grupa za provedbu moraju moći nešto učiniti u vezi s njime)
- Zašto se to smatra pitanjem? (povezanost s vizijom, povezanost sa SWOT analizom)
- Što će se dogoditi ako ne budemo rješavali to pitanje? (da li nas to odvraća od vizije)

8. KRITIČNA PITANJA

Kritična pitanja su srž Strateškog plana gospodarskog razvoja na osnovu kojih se izrađuju Planovi aktivnosti i temelji se provođenje, praćenje i ažuriranje Plana. Bitno je odrediti kriterije i koristiti ih da bi se od relativno velikog broja strateških pitanja došlo do kritičnih pitanja.

Radna skupina Grada Petrinje dogovorila se o selekcijskim, odnosno filter kriterijima kako slijedi:

- Koliko je realno očekivati da će Radna skupina ili Grupa za provođenje riješiti ciljano pitanje?
- Da li su odgovori u područjima naše kontrole?
- Koliki je opus posljedica rješavanja tog pitanja?
- Koliko nas to pitanje približava ostvarenju vizije?
- Da li odgovor prati smjernice razvoja strateških planova viših razina?

Na taj način Radna skupina definirala je tri kritična strateška pitanja:

1. Na koji način izgraditi institucionalnu poduzetničku infrastrukturu?
2. Kako privući kapital i poduzetnike?
3. Kako unaprijediti lokalno poduzetništvo i poljoprivredu?

9. PREPORUČENE INTERVENCIJE

1. Kritično strateško pitanje:

NA KOJI NAČIN IZGRADITI INSTITUCIONALNU PODUZETNIČKU INFRASTRUKTURU?

Intervencija (projekt): 1.1. Osnivanje Razvojno-uslužnog centra (RUC)

Objašnjenje zašto je Radna skupina odabrala navedenu intervenciju u svezi izgradnje snažne poduzetničke infrastrukture:

Osnivanje jakog multi-sektorskog razvojno-uslužnog centra vidljiva je potreba sadašnjim i potencijalnim

poduzetnicima, prvenstveno kao podrška jačanju osnovnih sudionika razvoja Grada Petrinje osiguravajući profesionalni servis. Time se dugoročno i planski rješava socijalno pitanje, unapređuje politička stabilnost i integriraju svi segmenti zajednice.

Također je vrlo važno istaknuti da osnivanje, ali ne samo osnivanje, već i kvalitetan kontinuiran rad RUC-a, dakle održivost projekta, upućuje na kvalitetno rješavanje i slijedeća dva kritična pitanja, a sve to dokazuje zrelost Grada Petrinje u ocjeni trenutka za izradom Strateškog plana gospodarskog razvoja i uključivanje u PRLS. Ono što je također vidljivo je uska, skoro neraskidiva veza sva tri kritična strateška pitanja, što opet ide u prilog jasnoj viziji i smjeru razvoja Grada Petrinje.

Naime, poznato je da Petrinja ima veliki dio područja pod minama ili je minski sumnjivo, dio naselja nema osnovnu komunalnu infrastrukturu i demografska slika po pitanju starosne dobi nije na zavidnoj visini, ali je ipak prepoznata važnost direktnog ulaganja u poduzetništvo.

Prema Horvatu i Tintoru (»Poduzetnička ekonomija« - Trgovačka akademija d.d. Zagreb 2005.) infrastruktura je skup grana i djelatnosti s pripadajućim objektima i opremom koje omogućuju nesmetan razvoj primarnog, sekundarnog i tercijarnog sektora te aktivnosti od općeg društvenog interesa, odnosno javnih poslova.

Primarni sektor ili primarne djelatnosti podrazumijevaju poljoprivredu, lov, šumarstvo i rudarstvo. U zemljama koje imaju nizak stupanj gospodarskog razvoja, udio stanovništva zaposlenog u primarnom sektoru iznosi i do 85%, dok je taj udio u razvijenim gospodarskim zemljama oko 5%.

Sekundarni sektor obuhvaća industriju, građevinarstvo i proizvodno obrtništvo, odnosno djelatnosti pretežno prerađivačkog karaktera. Visok postotak zaposlenih u sekundarnom sektoru bio je karakterističan za period nakon industrijske revolucije i od tada ima tendenciju pada.

Tercijarni sektor sadrži uslužne djelatnosti, turizam, trgovinu, ugostiteljstvo, uslužno obrtništvo, financijske, komunalne usluge i sl.

S poduzetničkog stajališta, infrastruktura je osnova i podrška koja mu je potrebna da ostvari svoje primarne i sekundarne ciljeve. Primarni ciljevi su ostvarenje temeljnih zadataka poslovanja, te postavljanja vizije razvoja poduzetnika, kao i planiranje poslovnih ciljeva uz odabir strategije za njihovo ostvarenje. Sekundarni ciljevi su zadovoljenje osobnih potreba i potreba okoline, odnosno sama komunikacija s okolinom. To znači da se poduzetnik koristi infrastrukturom već od svog osnivanja pa sve do plasmana proizvoda i usluge.

U modernom i kvalitetno organiziranom poslovanju najčešće se ustrojavaju slijedeće infrastrukturne službe:

- **INFORMATIČKA** (najdominantnija i najutjecajnija stručna služba. Bez podataka i informacija što ih prikuplja, obrađuje i stavlja na raspolaganje informatička služba, danas bi bilo nemoguće pravodobno i kvalitetno rješavati probleme i donositi odluke u bilo kojem području poslovanja poduzetnika. Informatička služba obavlja, u skladu sa zahtjevima menadžementa:

1. izradu programa praćenja stanja i kretanja svih raspoloživih materijalnih, ljudskih i financijskih poslovnih tokova poduzetnika

2. konkretno izvođenje programa koje obuhvaća prikupljanje podataka, njihovu obradu i sastavljanje operativnih podataka kao i stavljanje baze podataka na raspolaganje korisnicima
 3. uspostavu komunikacijskih veza i stvaranje komunikacijske mreže
 4. projektiranje, izbor i održavanje informatičke opreme
- ZA ISTRAŽIVANJE I RAZVOJ (najviše vremena i prostora na radnom mjestu troši se na organizacijske poslove, posebno ukoliko se ukaže potreba za obavljanje neposrednog rada dislocirano od samog radnog mjesta. Zadaci Službe su istraživački, operativni i instruktorski.
 - PRAVNA (savjetuje poduzetnika o svim pitanjima koja zahtijevaju pravni karakter /ispitivanje i formuliranje/. Analizira i ocjenjuje nacрте ugovora, sudjeluje u pregovorima i /ili ih sama obrađuje, te zastupa poduzetnika u pravnim sporovima.
 - REVIZIJSKA (čije organiziranje i djelovanje dobiva značaj pri određenom opsegu poslovanja. Vrlo je važna u tijeku ažuriranja, te prilikom monitoringa i evaluacije.
 - KONTROLE (dio je unutarnjeg nadzora, a potpora je menadžmentu /poduzetniku/ u procesu odlučivanja koordinacijom i integracijom funkcija planiranja, informiranja, nadziranja i upravljanja poslovanjem. Obuhvaća sve menadžerske funkcije i orijentiran je na ciljeve poslovanja radi sprečavanja rizika.
 - PLANSKA (objedinjuje sve postojeće decentralizirane planove i /ili/ planove na nižoj razini i izrađuje skupni, zajednički plan kao npr. Plan proizvodnje, Plan prodaje, Plan izvoza, odnosno Poslovni plan
 - STATISTIKA (prikuplja i organizira sve statističke podatke radi ocjene svih djelova poslovanja. U vrlo je uskoj suradnji s informatičkom službom. Statističko praćenje u obrtu i malom poduzetništvu ima veliku ulogu u praćenju poslovanja, te u tijeku odlučivanja.
 - ZA UPRAVLJANJE LJUDSKIM POTENCIJALIMA (brine o sistematizaciji radnih mjesta, popunjavanju slobodnih radnih mjesta, novačenju, osposobljavanju i usavršavanju zaposlenih, njihovu motiviranju i stimuliranju. Trenutno najpotrebniji oblik organiziranja poduzetničkog djelovanja na području Grada Petrinje, koja treba biti usko povezana i u stalnoj korelaciji s Planskom, Pravnom i Revizijskom službom.
 - OPĆA (možda i nije u formi same poduzetničke infrastrukture, ali svakako obavlja poslove općeg karaktera i kod naših poduzetnika, kao samostalna služba bit će proizvod visoke razine društvene svijesti, ali napominjemo područja djelovanja. To su poslovi čuvanja imovine poduzetnika, kontrole ulaska i izlaska osoba i stvari, organizacija prehrane, održavanje čistoće, primanje i otprema pošte, briga o vozilima i dr.

Sve navedeno, poduzetniku, i (ili) potencijalnom poduzetniku stvara veliki problem, obzirom na postojeće

i realne kapacitete, odnosno ljudski i financijski potencijal u neposrednom vlasništvu (pravnom subjektu). Uglavnom poduzetnici danas koriste usluge odvjetničkih ureda i knjigovodstvenih servisa na osnovu Ugovora o suradnji i na bazi paušalnih iznosa čime smanjuju troškove i relativno povećavaju kvalitet usluge, ali i dalje imaju velikih organizacijskih i provedbenih teškoća uslijed birokratskih prepreka i nedovoljne količine informacija i znanja o potrebnim aktivnostima neophodnim za daljnje nesmetano obavljanje ciljane djelatnosti.

Prateći naputke nacрта Nacionalne strategije regionalnog razvoja i Regionalnog operativnog programa Sisačko-moslavačke županije vidljivo je da Županija iako predstavlja teritorijalnu i administrativnu osnovu razvoja, nema dovoljno jake kapacitete za upravljanje razvojnim procesom na nižoj lokalnoj razini. Potrebna je uspostava jasne institucionalne strukture, promoviranje partnerstva i podjeljene odgovornosti te jačanje koordinacije, odnosno suradnje koja će pridonijeti izgradnji dostatnog i zadovoljavajućeg razvojnog kapaciteta kao dugotrajne vrijednosti.

Bit je strategije, a time i ovog kritičnog pitanja uspostaviti novi odnos između središnje i lokalne razine poticanjem lokalnih sudionika u razvoju, kako bi zajednički identificirali razvojne prioritete utemeljene na stvarnim potrebama.

Ovim projektom želja je uspostaviti jedan integrirani centar koji će prikupljati, analizirati, prepoznavati i dorađivati, te kasniji podržavati određene razvojne inicijative, uz nezaobilazno uspostavljanje i osnaživanje privatno-javnog partnerstva. Također je želja pružiti podršku samom razvoju Petrinje, uz zapošljavanje i otvaranje novih radnih mjesta. Očekuje se da će RUC pokazati svoju održivost postepenim uključivanjem postojećih segmenata institucionalne infrastrukture u svoj sastav, kao i osnivanje novih oblika (privlačenje stranih investicija, Lokalna informativno savjetodavna točka – LIST, promocija i prezentacija novih poslova i tehnologija, namicanje sredstava, edukativni programi i dr.)

Osnovne aktivnosti projekta mogu se svrstati u tri odvojene faze:

1. Odabir lokacije i samo postavljanje Razvojno-uslužnog centra RUC Petrinja, uključujući adaptaciju prostora, ovisno o izboru objekta, te kupovina, odnosno instalacija opreme i namještaja. Planskim pristupom, kakav se uistinu očekuje u tijeku implementacije ovog projekta, odabirom objekta za RUC, trebalo bi svakako osigurati osim dovoljnog broja ureda i pratećih prostorija, adekvatne prostorije za sastanke i konferencije, zatim obuke i treninge, te obvezni info-pult. Svi navedeni prostori trebali bi biti tako koncipirani da omoguće korisnicima jednostavno korištenje. Također za nesmetano funkcioniranje centra neophodni su profesionalni alati, oprema i namještaj koji garantiraju ozbiljan pristup, kvalitetu i pozitivne efekte RUC-a. Obzirom da to iziskuje znatne financijske troškove, Radna skupina predlaže čvrsto partnerstvo s razvojnim agencijama, knjigovodstvenim servisima, konzultantima i sl. na osnovu natječaja nakon osiguranja logistike i uspostave centra.

2. Formalno-pravno osnivanje RUC-a (organizacijsko postavljanje, formiranje, registracija, izrada planova, odabir osoblja, zapošljavanje i dr.). RUC se može osnovati kao gradsko poduzeće ili kao neprofitna nevladina organizacija na lokalnoj razini. Partnerstvo i članstvo treba biti ponuđeno svim subjektima s ozbiljnim namjerama i inicijativama u pravcu razvoja. U ovoj fazi potrebno je postaviti i provesti organizacijsku strukturu RUC-a, zaposliti osoblje i provesti obuku, pripremiti administrativnu i pravnu dokumentaciju razvojnih planova (operativni i poslovni), te ostale poslove neophodne za samo djelovanje Centra
 3. U suradnji s partnerima uspostaviti nove i proširiti postojeće usluge, te ih prilagoditi potrebama zajednice (treninzi, seminari, ostali edukativni programi, konzultantske usluge, istraživanje tržišta, ulaganja, promocije, prezentacije, informiranje, lobiranje i sl.). Usluge koje bi prema potrebama poduzetnika i potencijalnih poduzetnika uključujući i veliki broj poljoprivrednika (OPG, individualci, Poljoprivredne zadruge i sl.) Petrinje bile neophodne u samom početku rada RUC-a, podjeljene su u slijedeće sektore:
 - **Edukacija** (poduzetnik-početnik, unaprijedite svoj posao, strani jezici, traženje i pronalaženje posla, od ideje do profita, informatika, prekvalifikacija i sl.)
 - **Konzalting i tržište** (poslovni planovi, strateško planiranje, investicijski programi, studije izvodivosti, studije ekonomske opravdanosti, kreditiranje, pravni savjeti, knjigovodstvo, istraživanje tržišta, procjene, natječajna dokumentacija, fondovi i dr.)
 - **Promocija i prezentacija** (promocija lokalnog poslovanja, organiziranje različitih prezentacija, organiziranje sajмова, organiziranje poslovnih posjeta i studijskih putovanja, pronalaženje partnera, podrška izvoznim aktivnostima, priprema biltena, pisanih i elektronskih materijala i dr.)
 - **Informiranje** (sve relevantne novosti u poslovanju, registracija poslovanja, ishođenje projektne dokumentacije, otvoreni natječaji, upute za daljnje korake, veza s ostalim sektorima, stručni časopisi, bilteni i sl.)
- Sigurno je da postoji niz drugih usluga koje su potrebne pojedinim poduzetnicima za bolje i kvalitetnije obavljanje njihovih djelatnosti, ali Radna skupina za Strateško planiranje gospodarskog razvoja Grada Petrinje, u ovom trenutku prepoznala je gore navedeno uz napomenu da se već odvijaju određene pripreme aktivnosti, prvenstveno u suradnji s LEDA –om; lokalnom agencijom za ekonomski razvoj sa sjedištem u Sisku.

1.1. PLAN AKTIVNOSTI za osnivanje Razvojno-uslužnog centra (RUC)

AKTIVNOSTI	ODGOVORNOST	ROK - TRAJANJE	RESURSI /PRORAČUN/
I FAZA	GRAD PETRINJA	31.03.2007.	Proračun Grada, fondovi, SMŽ
Odabir lokacije (objekta) za fizičko uspostavljanje Razvojno uslužnog centra	JLS	31.05.2006.	JLS
Reguliranje imovinsko-pravnih odnosa u svezi odabranog objekta	JLS	31.07.2006.	Postojeća dokumentacija, Arhive, res. ministarstvo
Ishođenje projektne dokumentacije	JLS	31.10.2006.	Proračun, fondovi, SMŽ
Priprema i otvaranje natječaja, te odabir najpovoljnijeg izvođača radova na adaptaciji ili obnovi objekta	JLS	30.11.2006.	Proračun
Priprema i otvaranje natječaja te odabir najpovoljnijeg dobavljača namještaja i opreme	JLS	30.11.2006.	Proračun, fondovi
Adaptacija i (ili) obnova objekta + namještanje objekta	Izvođač, dobavljač /JLS/	28.02.2007.	Proračun
Preuzimanje objekta i priprema za drugu fazu	JLS	31.03.2007.	JLS
II FAZA	GRAD PETRINJA + PARTNERI	30.04.2007.	Proračun Grada + partneri
Priprema administrativne dokumentacije za pravno formalno osnivanje Razvojno-uslužnog centra	JLS	31.08.2006.	Proračun
Registracija Razvojno-uslužnog centra	JLS	31.10.2006.	Proračun
Priprema i otvaranje natječaja, te odabir partnera za uključivanje u rad Razvojno-uslužnog centra	JLS	30.11.2006.	Proračun
Izrada Plana poslovanja RUC-a i organizacija	JLS + partneri	31.01.2007.	Proračun + partneri

AKTIVNOSTI	ODGOVORNOST	ROK - TRAJANJE	RESURSI /PRORAČUN/
Priprema i otvaranje natječaja te odabir kandidata za zapošljavanje u RUC-u prema Planu i organizaciji	JLS + partneri	28.02.2007.	Proračun + partneri
Priprema i provedba obuke novih zaposlenika prema Planu poslovanja i organizaciji	JLS + partneri	30.04.2007.	Proračun, fondovi, SMŽ, partneri
III FAZA	GRAD PETRINJA + PARTNERI	Kontinuirano	Proračun Grada + partneri + kotizacije (polaznici, naručitelji usluga)
Uspostaviti nove i proširiti postojeće usluge, te ih prilagoditi poduzetnicima i (ili) postojećim poduzetnicima Grada Petrinje	JLS + partneri	Kontinuirano	Proračun + partneri
Rad RUC-a kroz slijedeće sektore: - Edukacija (poduzetnik-početnik, unaprijedite svoj posao, strani jezici, traženje i pronalaženje posla, od ideje do profita, informatika, prekvalifikacija i sl.) - Konzalting i tržište (poslovni planovi, strateško planiranje, investicijski programi, studije izvodivosti, studije ekonomske opravdanosti, kreditiranje, pravni savjeti, knjigovodstvo, istraživanje tržišta, procjene, natječajna dokumentacija, fondovi i dr.) - Promocija i prezentacija (promocija lokalnog poslovanja, organiziranje različitih prezentacija, organiziranje sajмова, organiziranje poslovnih posjeta i studijskih putovanja, pronalaženje partnera, podrška izvoznim aktivnostima, priprema biltena, pisanih i elektronskih materijala i dr.) - Informiranje (sve relevantne novosti u poslovanju, registracija poslovanja, ishođenje projektne dokumentacije, otvoreni natječaji, upute za daljnje korake, veza s ostalim sektorima, stručni časopisi, bilteni i sl.)	JLS + partneri	Kontinuirano	Proračun + partneri + kotizacije (polaznici, naručitelji usluga)

1.1. LOG-FRAME za osnivanje Razvojno-uslužnog centra (RUC)

	LOGIKA INTERVENCIJE	POKAZATELJI NAPRETKA	IZVORI POKAZATELJA	PRETPOSTAVKE
SVEOBUHVATNI CILJ	Izgraditi i osnažiti institucionalnu poduzetničku infrastrukturu	Povećan broj investicija, novootvoreni broj gospodarskih subjekata, ukupan prihod i rashod, ukupan broj zaposlenih,	Statistika RUC-a, Sudski registar Trgovačkog suda, Porezna uprava, Obrtnička komora, Izvršna uprava, Odjel za gospodarstvo i financije Grada,	
SVRHA PROJEKTA	Osnivanje Razvojno-uslužnog centra (RUC)	Registriran Razvojno-uslužni centar (RUC)	Vizualni izgled Grada, statistika Trgovačkog suda, statistika Grada	Prepoznata kvaliteta programa i aktivnosti RUC-a od strane poduzetnika i potencijalnih poduzetnika
OČEKIVANI REZULTATI	Osigurani uvjeti za pružanje široke palete profesionalnih usluga na jednom mjestu, a što dovodi do smanjenja troškova, vremena i truda.	Broj pruženih usluga, broj korisnika usluga, broj naručitelja, broj edukativnih programa	Statistika RUC-a, Trgovački sud, HZZ, Grad Petrinja, Porezna uprava, Obrtnička komora,	Zainteresiranost i motiviranost potencijalnih partnera za uključivanje u zajednički Razvojno-uslužni

	LOGIKA INTERVENCIJE	POKAZATELJI NAPRETKA	IZVORI POKAZATELJA	PRETPOSTAVKE
AKTIVNOSTI Osnovne aktivnosti projekta mogu se svrstati i prikazati u tri odvojene faze: I FAZA: Odabir lokacije i samo postavljanje Razvojno-uslužnog centra RUC Petrinja, uključujući adaptaciju prostora, ovisno o izboru objekta, te kupovina, odnosno instalacija opreme i namještaja. II FAZA: Formalno-pravno osnivanje RUC-a (organizacijsko postavljanje, formiranje, registracija, izrada planova, odabir osoblja, zapošljavanje i dr.). U ovoj fazi potrebno je postaviti i provesti organizacijsku strukturu RUC-a, zaposliti osoblje i provesti obuku, pripremiti administrativnu i pravnu dokumentaciju razvojnih planova (operativni i poslovni), te ostale poslove neophodne za samo djelovanje Centra III FAZA: U suradnji s partnerima uspostaviti nove i proširiti postojeće usluge, te ih prilagoditi potrebama zajednice (treninzi, seminari, ostali edukativni programi, konzultantske usluge, istraživanje tržišta, ulaganja, promocije, prezentacije, informiranje, lobiranje i sl.). Usluge koje bi prema potrebama poduzetnika i potencijalnih poduzetnika uključujući i veliki broj poljoprivrednika (OPG, individualci, Poljoprivredne zadruge i sl.) Petrinje bile neophodne u samom početku rada RUC-a, podjeljene su u slijedeće sektore: Edukacija, Konzalting i tržište, Promocija i prezentacija, Informiranje	RESURSI/SREDSVA Proračun grada Petrinje, partneri na projektu, kotizacija (polaznici, korisnici i naručitelji usluga), SMŽ	VRIJEDNOSTI: Vlasnički i (ili) posjedovni list; Otvoreni i zaključeni natječaji; Potpisani Ugovori o partnerstvu (poslovnoj suradnji); Statistika. Stvarni (realni) troškovi za navedene aktivnosti i dobivene vrijednosti bit će prikazane u tijeku provedbe projekta, a ovise najviše o odabiru i stanju objekta za RUC.	Kvalitetno odabran, renoviran i namješten strogo namjenski poslovni objekt, s reguliranim imovinsko-pravnim odnosima.	
				PREDUVJET: Projekt prihvaćen na Gradskom vijeću

2. Kritično strateško pitanje:

KAKO PRIVUĆI KAPITAL I PODUZETNIKE?

Intervencija (projekt) 2.1. Osnivanje poslovne zone

Objašnjenje zašto je Radna skupina odabrala projekt osnivanja poslovne zone s ciljem privlačenja kapitala i poduzetnika.

Gradsko poglavarstvo Grada Petrinje je još u travnju 2003. godine donijelo Odluku o osnivanju Poslovne zone, što je kao projektna ideja predstavljeno i prijavljeno u Regionalni operativni program (ROP) Sisačko-moslavačke županije (Poslovna zona Petrinja I – centar i Poslovna zona Petrinja II.- industrijska zona). Konzultanti i Jedinica za upravljanje projektima ROP-a SMŽ su izvršili pregled i analizu tadašnjih lokaliteta predloženih za poslovne zone, gdje je područje vojarnje ocjenjeno zadovoljavajuće. Kasnije su nastali određeni problemi u decentralizaciji vlasništva, odnosno rješavanju imovinsko-pravnih odnosa. Iako danas u potpunosti nije određena lokacija (Mošćenića?) za organiziranje poslovne zone, to ne umanjuje njezinu potrebu i važnost za privlačenje kapitala i poduzetnika. Petrinja još uvijek ima status područja od posebne državne skrbi, što donosi određene pogodnosti

pravnom subjektu sa sjedištem i mjestom obavljanja djelatnosti na tom području. To već sugerira uvjet da sjedište poduzetnika treba biti u Petrinji.

Veliki korak u pozitivnom rješavanju ovog kritičnog pitanja je osnivanje Razvojno-uslužnog centra gdje potencijalni poduzetnik ima mogućnost vrlo brzo i jednostavno obaviti administrativne poslove za svoju djelatnost, tzv. »papirologiju«, dok mu JLS u sklopu poslovne zone pruža kompletnu komunalnu infrastrukturu, a to je u prvoj fazi:

- Atraktivna lokacija
- Prilazna cestovna komunikacija
- Dostatna snaga električnog napajanja za nesmetano obavljanje djelatnosti
- Dostupna telekomunikacija
- Vodoopskrba
- Odvodnja i kanalizacija

dok u narednim fazama postoji mogućnost plinoposkrbe i sl. Svakako je važno napomenuti planiranu auto-cestu Zagreb-Sisak koja daje još jedan pozitivan ton ulaganja u Petrinju, kao i najavljeni planovi Sisačko-moslavačke županije glede obnove, prilagodbe i ponovne uspostave željezničkog prometa na relaciji Sisak-Petrinja-Karlovac.

Dakako da JLS treba razmotriti i ostale mogućnosti poticanja poduzetnika koji planiraju obavljanje djelatnosti u sklopu navedene poslovne zone kao što su:

- Popust za usluge RUC-a
- Oslobođanje određenog dijela plaćanja komunalne naknade, ovisno o broju zaposlenih s područja Grada Petrinje
- Mogućnost dobivanja vrlo povoljno ili besplatno građevinskog zemljišta ovisno o broju potencijalnih zaposlenih s područja Petrinje
- Uspješna i tijesna suradnja s gradskim strukturama; brža realizacija administracijske procedure, fleksibilnost i dr.
- Financiranje kredita za poduzetnike u tim zorama
- Djelomično ili potpuno oslobođanje plaćanja određenih ili svih gradskih poreza

Sve do sada navedeno upućuje na niz prednosti koje su na raspolaganju potencijalnom poduzetniku, odnosno potencijalnom korisniku poslovne zone. Ovakvim stavom JLS poduzetniku se omogućuje:

- Jeftinije ukupno poslovanje,
- Kontinuirani gospodarski i prostorni razvoj poduzeća, obrta, zadruga i sl.
- Korištenje zajedničke infrastrukture i određenih poslovnih prostora namjenjenih zajedničkom korištenju
- Kompletna infrastruktura (komunalna i institucionalna)
- Mogućnost korištenja sinergijskih učinaka povezivanja poduzeća unutar poslovne zone
- Povoljna ili besplatna promocija poduzeća u okviru promocije poslovne zone
- Dostupnost drugih kadrova, koji su zaposleni u zoni

Iskustva razvijenih područja u Hrvatskoj i šire govore u prilog ovakvog oblika organiziranja poduzetništva u smislu stvaranja pozitivne poduzetničke klime i mogućnosti ulaganja. Niti jedan trenutak Radna skupina nije zaboravila osnovni zadatak Strateškog plana gospodarskog razvoja, a to je stvoriti povoljno ozračje u svrhu poticanja lokalnog stanovništva za ulaganja u zajednicu, ali obzirom na fizičku mogućnost, neiskorištene kapacitete i prilično nezavidnu dobnu strukturu stanovništva, naročito u ruralnom dijelu, te visoku stopu nezaposlenosti potrebno se kretati u pravcu dotoka novih ideja, modernih tehnologija i svježeg kapitala. Da bi se to uspjelo prevesti iz projektne ideje u projektni prijedlog, neophodno je odrediti lokaciju za osnivanje poslovne zone, te regulirati sve zakonske i administrativne akte. Ovisno o stanju potencijalne poslovne zone pripremiti dokumentaciju i osigurati kompletnu infrastrukturu. Paralelno prikupljati i organizirati pisma namjere potencijalnih korisnika, što znači pravodobno istupiti u javnost putem medija sa spremnim odlukama o pogodnostima ulaganja u istu. Osnivanje zone je vrlo složen i kreativan projektni zadatak koji zahtjeva stručnost i znatna financijska sredstva, te će u sklopu ovog strateškog dokumenta biti naznačeni samo glavni koraci, dok će kompletna operativa, kao i detaljni proračun biti sadržani u projektnom prijedlogu.

2.1. PLAN AKTIVNOSTI za osnivanje Poslovne zone

AKTIVNOSTI	ODGOVORNOST	ROK - TRAJANJE	RESURSI /PRORAČUN/
Određivanje lokacije za osnivanje Poslovne zone	GRAD, Odjel za gospodarstvo	31.05.2006.	Proračun
Priprema odluke za Gradsko vijeće	Odjel za gospodarstvo Grada	31.05.2006.	Proračun
Donošenje odluke o odabiru lokacije za osnivanje Poslovne zone	Gradsko vijeće	15.06.2006.	Proračun
Reguliranje imovinsko-pravnih poslova	JLS + vlasnici	31.07.2006.	Proračun
Priprema odluka za poticanje potencijalnih korisnika i kriterija	Odjel za gospodarstvo grada	31.07.2006.	Proračun
Donošenje odluka	Gradsko vijeće	30.09.2006.	Proračun
Priprema prijedloga za izmjene Prostornog plana Grada Petrinje	JLS	30.09.2006.	Proračun
Izmjene Prostornog plana na uvid javnosti	JLS	31.10.2006.	Proračun
Prihvatanje Izmjena Prostornog plana na Gradskom vijeću	JLS	30.11.2006.	Proračun
Formalno pravno reguliranje Poslovne zone kao gradsko poduzeće, zapošljavanje djelatnika – odgovorne osobe i druge aktivnosti u svezi potrebne administracije	JLS	31.12.2006.	Proračun

AKTIVNOSTI	ODGOVORNOST	ROK - TRAJANJE	RESURSI /PRORAČUN/
Ishođenje potrebne projektne dokumentacije	JLS	31.12.2006.	Proračun, fondovi, SMŽ
Raspisivanje natječaja i odabir izvođača za izradu potrebnih studija	JLS	31.03.2007.	Proračun
Prikupljanje pisma namjere – javni priziv, marketing, tematske konferencije, kampanja	JLS + partneri	Kontinuirano do pune kapaciteta	Proračun, SMŽ, partneri
Priprema preliminarnih Ugovora (predugovora) o kupnji, najmu i (ili) sl. između Grada Petrinje i potencijalnih korisnika Zone	JLS	Kontinuirano do pune kapaciteta	Proračun
Izrada potrebnih studija (izvodivosti, ekonomske opravdanosti i utjecaja na okoliš)	JLS + izvođači	31.12.2006.	Proračun, fondovi, SMŽ
Priprema i otvaranje natječaja, te odabir najpovoljnijeg izvođača radova na lokaciji buduće poslovne zone	JLS	31.01.2007.	Proračun
Izvođenje radova - infrastruktura	JLS + izvođači	30.04.2007.	Proračun, fondovi, krediti
Potpisivanje Ugovora s odabranim korisnicima	JLS + korisnici	31.05.2007.	Proračun
Priprema i provođenje natječaja, te odabir ostalih korisnika za eventualne slobodne poslovne prostore u Zoni	JLS	31.05.2007.	Proračun
Formalno otvorenje Poslovne zone	JLS	31.05.2007.	Proračun

2.1. LOG-FRAME za osnivanje Poslovne zone

	LOGIKA INTERVENCIJE	POKAZATELJI NAPRETKA	IZVORI POKAZATELJA	PRETPOSTAVKE
SVEOBUHVAJNI CILJ	Privući kapital i poduzetnike u Grad Petrinju	Broj novih poslovnih (pravnih) subjekata u Poslovnoj zoni i van nje, te broj novozaposlenih osoba u Gradu Petrinji.	Statistika Poslovne zone, Sudski registar Trgovačkog suda, Uprava prihoda, Obrtnička komora, Izvješća upravnog odjela za gospodarstvo i financije Grada, HZZ	
SVRHA PROJEKTA	Stvaranje povoljne poduzetničke klime koja u startu nudi niz pogodnosti potencijalnom korisniku.	Registrirana Poslovna zona	Vizualni izgled Grada, statistika Trgovačkog suda, statistika Grada	Kvalitetan pristup potencijalnom korisniku uz maksimalnu iskoristivost dostupnih medija kroz marketinške aktivnosti.
OČEKIVANI REZULTATI	Kompletno uređena infrastruktura na odabranoj lokaciji u svrhu razvoja poduzetništva i dotoka svježeg kapitala. Uspješno regulirani (prodani, iznajmljeni) svi poslovni prostori Zone. Povećan broj novozaposlenih osoba s područja Petrinje uz stalnu tendenciju rasta. Povećanje broja stanovnika Grada.	Broj novo registriranih poslovnih subjekata u Zoni. Broj novozaposlenih. Gradski proračun. Opće stanje Grada.	Statistika Poslovne zone, Trgovački sud, HZZ, Grad Petrinja, Porezna uprava, Obrtnička komora,	Donesene Odluke o nizu poticajnih mjera za korisnike Poslovne zone od strane Grada.

<p>AKTIVNOSTI Određivanje lokacije za osnivanje Poslovne zone. Priprema i donošenje Odluke za odabir lokacije. Reguliranje imovinsko-pravnih odnosa Priprema izmjena, uvid i prihvaćanje Prostornog plana Grada Petrinje. Formalno pravno reguliranje uspostave Poslovne zone kao gradskog poduzeća. Ispođenje projektne dokumentacije za izvođenje radova u zoni. Priprema, provođenje natječaja i odabir najpovoljnijih izvođača za izradu potrebnih studija (izvodivosti, ekonomske opravdanosti i utjecaja na okoliš) Izrada navedenih studija. Priprema i donošenje odluka o poticanju korisnika i kriterija za odabir istih. Agresivan i kvalitetan marketinški istup u javnost koristeći sve raspoložive medije. Potpisivanje predugovora i ugovora između potencijalnih korisnika i Grada Petrinje. Priprema i provođenje natječaja, te odabir novih korisnika za eventualne slobodne poslovne prostore. Otvorenje Poslovne zone.</p>	<p>RESURSI/SREDSTVA Proračun grada Petrinje, partneri na projektu, potencijalni fondovi, resorna ministarstva, SMŽ</p>	<p>VRIJEDNOSTI: Stvarni (realni) troškovi za navedene aktivnosti i dobivene vrijednosti bit će prikazane u tijeku provedbe projekta, a ovise najviše o odabiru i stanju lokacije za Poslovnu zonu</p>	<p>Kvalitetno odabrana lokacija za Poslovnu zonu, s reguliranim imovinsko-pravnim odnosima i osigurana financijska sredstva.</p>
			<p>PREDUVJET: Projekt prihvaćen na Gradskom vijeću</p>

3. Kritično strateško pitanje:

KAKO UNAPRIJEDITI LOKALNO PODUZETNIŠTVO I POLJOPRIVREDU?

Intervencija (projekt) 3.1. Udruživanje poljoprivrednika, obrtnika, malih i srednjih poduzetnika.

Objašnjenje zašto je Radna skupina odabrala projekt poticanja lokalnog poduzetništva i poljoprivrede kroz razne oblike udruživanja.

Naime očigledan je pad broja obrtnika i smanjenje broja subjekata malog i srednjeg poduzetništva, ali je uočen porast registracije obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava i velika želja za organiziranjem kooperacije, odnosno potreba za udruživanjem poljoprivrednih proizvođača.

SWOT analiza je pokazala kroz »Studiju slučaja« veliki turistički potencijal Grada Petrinje, ali isto tako nedovoljno organiziranu i nekvalitetnu ponudu, naročito u ruralnom dijelu. Očigledno je da veliki broj neregistriranih poljoprivrednih proizvođača ne može kvalitetno pružiti usluge potencijalnom turistu, te je neophodno podržati svaki oblik udruživanja poljoprivrednih proizvođača, ali i obrtnika, odnosno malih i srednjih poduzetnika u cilju ostvarivanja zajedničkih ciljeva i što kvalitetnijeg ukupnog poslovanja zajednice.

Samo udruživanje potrebno je zbog:

- Ekonomičnosti – racionalna uporaba i potrošnja opreme i alata. Optimalno korištenje mehanizacije i sl. Veliki broj individualni proizvođača posjeduje skoro svu poljoprivrednu i inu mehanizaciju, a koristi ju ispod 10% optimalne iskoristivosti. U isto vrijeme za tu mehanizaciju ne postoji adekvatna servisna potpora na ciljanom području i sl.
- Marketinga – individualni proizvođači u pravilu imaju nedostatne količine za konkurentnost na tržištu. Također nemaju dovoljnu količinu proizvoda ni količinski, a niti po vrstama da bi zadovoljili potrebe potencijalnih turista. Npr. udruživanjem vinogradara, voćara, proizvođača mlijeka i mesa, mehaničara, ugostitelja, proizvođača suvenira, prikladne ambalaže, stolara i sl. postizemo zadovoljavajuću razinu ponude u seoskom turizmu, uz mogućnost uključivanja frizera, praonice automobila i sl. koji opet mogu biti uključeni u više ili veće udruženje, obzirom na ponudu.
- Dorade i prerade proizvoda – postepeno prestati prodavati sirovinsku bazu kao finalni proizvod i pokušati u suradnji s poduzetnicima doraditi i (ili) preraditi sirovinu, te stvoriti prepoznatljiv i konkurentan finalni proizvod. Samo kao primjer možemo spomenuti zajedničko djelovanje proizvođača voća, dobavljača i proizvođača drvenih prijenosnih otvorenih sanduka (kašeta), najlonskih

vrećica i stiropora, dobavljača flaša i staklenki, te pogone za sušenje odnosno hlađenje, gdje se kao zajednički proizvodi mogu plasirati pekmez, sušeno voće, smrznuto voće, med, rakija, vino, sviježe voće i dr. Sve navedeno treba logistiku kroz mehaničare, električare, knjigovođe, dostavljače, pčelare, zidare, sezonske radnike i sl.

- Štedno-kreditnog poslovanja – sukladno teškim financijskim prilikama i nedostatku kapitala, te kreditnoj sposobnosti individualaca, zajedničkim ulaganjem i djelovanjem povećavaju se šanse za ishođenje određenih financijskih inputa.

Ovaj strateški plan ne treba proizvesti operativne programe, ali ih svakako treba isprovocirati i odrediti smjer, tako da se pojedine ideje samo napominju, a razrada i implementacija očekuje se u drugoj fazi, nakon prihvaćanja SPGR Petrinje na Gradskom vijeću.

Vrlo bitno je prepoznati kvalitetu i važnost udruživanja prateći zakone i propise, jer zadruge, osim što organiziraju otkup i reguliraju tržište, mogu biti od velikog

interesa za zadrugare, a i druge poduzetnike pružajući razne usluge (skladištenje, knjigovodstvene usluge, kreditiranje repromaterijalom, edukativni programi, informiranje, transport i sl.), a potiču zapošljavanje i samozapošljavanje.

Nastavno na potrebe udruživanja i trenutno stanje u lokalnom poduzetništvu, Grad Petrinja može i treba poticati unapređenje i osnaživanje tržišta lokalnih proizvoda, naročito u sklopu razvoja turizma. Dapače, TZ Petrinje treba izraditi Plan razvoja turizma Grada Petrinje, gdje će detaljno usmjeriti lokalno poduzetništvo u službu iskoristivosti turističkih potencijala. Također treba inicirati i podržavati udruživanje u poljoprivredi i pratećim djelatnostima. Potrebno je redovito i pravovremeno informiranje lokalnih poduzetnika o novim tehnologijama i mogućnostima razvoja, zakonskim promjenama i potrebama tržišta, a sve u duhu podizanja razine ekološke svijesti. Podržati i sufinancirati određene programe i usluge koje će RUC provoditi za zadruge, posebice edukativne programe i organizaciju određenih događaja na ruralnom području.

3.1. PLAN AKTIVNOSTI za udruživanje poljoprivrednika, obrtnika, malih i srednjih poduzetnika

AKTIVNOSTI	ODGOVORNOST	ROK - TRAJANJE	RESURSI /PRORAČUN/
Poticati unapređenje i osnaživanje tržišta lokalnih proizvoda kroz zadrugarstvo	GRAD, Odjel za gospodarstvo	kontinuirano	Proračun, fondovi, resorna ministarstva, SMŽ
Redovito pratiti programe resornih ministarstava	Odjel za gospodarstvo Grada	kontinuirano	Proračun, SMŽ, resorna ministarstva
Poticati razvoj i primjenu novih tehnologija	JLS	kontinuirano	Proračun
Priprema i izrada Plana razvoja turizma Petrinje	JLS + TZ	30.06.2007.	Proračun, TZ, resorno ministarstvo, SMŽ
Priprema i organizacija ciljanog događaja za predstavljanje lokalnog proizvoda i turističke ponude	JLS + TZ + partneri	15.10.2007.	Proračun, TZ, partneri, resorna ministarstva, fondovi, SMŽ
Priprema Odluke o visini sufinanciranja i vrsti usluga RUC-a za zadrugare	Odjel za gospodarstvo grada + RUC + HSZ	30.11.2007.	Proračun
Donošenje Odluke	Gradsko vijeće	31.12.2007.	Proračun
Educiranje lokalnih poduzetnika	RUC, zadruga	kontinuirano	Proračun + kotizacije
Reguliranje imovinsko-pravnih poslova objekata i zemljišta u ruralnom području	JLS + vlasnici	31.12.2008.	Proračun, SMŽ, resorna ministarstva
Prenamjena korištenja pojedinih objekata i zemljišta uz obvezne izmjene u Prostornom planu Grada Petrinje	Grad	31.12.2008.	Proračun

3.1. LOG-FRAME za udruživanje poljoprivrednika, obrtnika, malih i srednjih poduzetnika

	LOGIKA INTERVENCIJE	POKAZATELJI NAPRETKA	IZVORI POKAZATELJA	PRETPOSTAVKE
SVEOBUHVATNI CILJ	Unaprijediti lokalno poduzetništvo i poljoprivredu	Vidljivo poboljšanje uvjeta života u ruralnom području. Broj autentičnih proizvoda Broj registriranih turista. Demografska slika ruralnog područja,	Vizualna slika ruralnog područja, HGK, Turistička zajednica Grada Petrinje, HZZ, Statistika OPG-a	

	LOGIKA INTERVENCIJE	POKAZATELJI NAPRETKA	IZVORI POKAZATELJA	PRETPOSTAVKE
SVRHA PROJEKTA	Poticati i podržati razne oblike međusobnog udruživanja poljoprivrednika, obrtnika, malih i srednjih poduzetnika	Broj novosnovanih za druga. Broj registriranih OPG-a Broj zaposlenih i samozaposlenih	Statistika HSZ, Grada Petrinje, HZZ, HZZO, HZMO, HZPSS, Trgovački sud	Kontinuirano i kvalitetno iskorištavanje sredstava iz poticajnih fondova, redovito uključivanje u natječajne i sustavna edukacija. Zadruga sposobne za samostalno djelovanje.
OČEKIVANI REZULTATI	Ekonomična uporaba sredstava za rad, zajednički nastup na tržištu, uspostavljeni doradbeni i preradbeni kapaciteti.	Kredibilitet poslovnog subjekta, nastup na sajmovima i smotrama, posjećenost novog tržišta (događaj)	Banke i ŠKZ, statistika TZ, Grada Petrinje, HGK, PU, statistika Zadruga	Planski razvoj turizma s ponudom lokalnog proizvoda uz kvalitetan marketinški pristup.
AKTIVNOSTI	Poticati unapređenje i osnaživanje lokalnog proizvoda kroz zadrugarstvo. Redovito provoditi programe resornih ministarstava i regionalne uprave. Poticati razvoj i primjenu novih tehnologija. Priprema i izrada Plana razvoja turizma Petrinje. Priprema i organiziranje ciljanog događaja predstavljanja lokalnog proizvoda i turističke ponude na ruralnom području. Priprema i donošenje Odluke o visini sufinanciranja i vrsti usluga RUC-a zadrugama. Kontinuirano educiranje lokalnih poduzetnika. Reguliranje imovinsko-pravnih poslova objekata i zemljišta u ruralnom području. Prenamjena korištenja pojedinih objekata i zemljišta uz obvezne izmjene u Prostornom planu Grada Petrinje	RESURSI/SREDSTVA Proračun Grada Petrinje, proračun Turističke zajednice Grada i Županije, partneri na projektu, potencijalni fondovi, resorna ministarstva, SMŽ	VRIJEDNOSTI: Stvarni (realni) troškovi za navedene aktivnosti i dobivene vrijednosti bit će prikazane u tijeku provedbe projekta.	Profesionalna orijentacija potencijalnih zadrugara s jasno izraženim zajedničkim ciljevima bez predrasuda i niskih pobuda. Svi međusobni odnosi pravno i tržišno regulirani uz jasan Pravilnik i Poslovnik rada Zadruga i sl.
				PREDUVJET: Projekt prihvaćen na Gradskom vijeću

Intervencija (projekt) 3.2. Valorizirati turističku vrijednost Dječjeg istraživačkog centra (DIC-a) Petrinjčica

Objašnjenje zašto je Radna skupina odabrala projekt valorizacije turističke vrijednosti DIC-a Petrinjčica u cilju unapređenja lokalnog poduzetništva i poljoprivrede.

U listopadu 2000. godine Nastavničko vijeće VUŠ-a u Petrinji donijelo je Odluku o projektu Dječji istraživački centar »Petrinjčica«.

Projekt je imao za cilj uvođenje novih nastavnih tehnologija, učenje i upoznavanje prirode u izvornoj stvarnosti, poticanje slobodnog i kreativnog učenja te pronalažanje kvalitetnih metoda i načina izvannastavnog i izvanškolskog rada.

Materijalni preduvjet za realizaciju Projekta bio je pronalaženje odgovarajućeg prostora za okupljanje djece i mladeži. Za tu je namjenu odabrana napuštena i devastirana područna škola u selu Prnjavor Čuntićki, 12 km južno od naselja Petrinje, neposredno uz rijeku

Petrinjčicu, po kojoj je Projekt i dobio ime. Razlog tomu je što Petrinjčica i njezino porječje predstavljaju vrlo bogat prirodni rezervat s nizom zaštićenih biljnih i životinjskih vrsta, te bogatim tragovima (nalazištima) okamina iz davne prošlosti.

Uz suglasnost O.Š. Jabukovac i resornog županijskog upravnog odjela, zgrada područne škole dodjeljena je na privremeno korištenje VUŠ u Petrinji..

Projekt je prijavljen na nekoliko međunarodnih natječaja za dobivanje materijalne potpore pomoću koje bi se uredila i opremila škola kao rekreativni i istraživački centar za djecu i mladež, što je urodilo plodom i 01.04.2002. potpisan je jednogodišnji ugovor između VUŠ u Petrinji kao nosioca Projekta i Udruge za kreativni razvoj Domaći kao partnera u realizaciji Projekta. U obnovu zgrade uložano je 550 000,00 kn dok 250 000,00 iznosi vrijednost radova što su mještani, poduzeća i studenti donirali kroz svoj rad tijekom sanacije krovšta i uređenja dječjeg igrališta. Preostali potrebni dio u iznosu od 250 000,00 kn donirali su (Europska unija, NCR – Norveški komitet za izbjeglice, ASB – Njemačka humanitarna organizacija, Britansko veleposlanstvo u Hrvatskoj, Vlada Kraljevine Nizomske.

Danas zgrada DIC-a raspolaže s jednom učionicom koja je opremljena za raznovrsni nastavni i laboratorijski rad, spavaonicom s 30 ležaja, prostorom za dnevni boravak i raznovrsne aktivnosti u slobodnom vremenu, te objedovanje, kuhinjom s opremom za pripremu i posluživanje do 100 objeda, kabinatom za voditelje aktivnosti te odgovarajućim sanitarnim prostorijama. U učionice, spavaonice i dnevni boravak ugrađeni su kamini na kruto gorivo. Zgrada je priključena na seosku električnu mrežu i seoski vodovod. Otvoreni prostor DIC-a čini travnati teren ispred zgrade, veličine oko ½ ha, opremljen napravama za igru djece mlađe dobi, te igre loptom i druge aktivnosti na otvorenom. Rijeka Petrinjčica koja protječe pored zgrade, livade i šumarci, te obronci Zrinske gore čine širi prostor DIC-a u kojemu se mogu ostvariti brojni odgojno-obrazovni program.

Svečano otvorenje DIC-a obavljeno je 18. listopada 2002. godine.

Projekt DIC je neovisno o građevinskim radovima počeo s provedbom u travnju 2002, i trajao do kraja 2003. godine. U tom periodu organizirane su različite aktivnosti i radionice koje su vodili iskusni znanstvenici, nastavnici, profesori, inženjeri, izviđački voditelji i eksperti za pojedina područja, te doktori znanosti. Struktura korisnika DIC-a je slijedeća:

- Učenici viših razreda osnovne škole 492 = 24,55%
- Studenti VUŠ Petrinje 447 = 22,31%
- Nastavnici, mještani i roditelji 400 = 19,96%
- Učenici nižih razreda osnovne škole 368 = 18,36%
- Učenici srednje škole 258 = 12,87%
- Djeca predškolske dobi 39 = 1,85%

Obrazovne i pedagoške vrijednosti ostvarene kroz Projekt DIC prikazane su na dva stručno znanstvena skupa u Puli i Petrinji.

Nakon praktičnih aktivnosti koje su predvodili iskusni mentori ostale su vrijedne školske zbirke i radovi (kukaca i leptira, herbarij biljaka, zbirka okamina, zbirka kostura životinja, zbirka školjki i puževa, foto

herbarij zaštićenih vrsta, popis i katalog starih sorti jabuka, karta i popis divljih deponija isl).

Vidljivo je da je DIC veliko bogatstvo Petrinje i treba ga što optimalnije koristiti i sustavno razvijati. Svakako je tendencija koristiti DIC tijekom cijele godine i angažirati što veći broj lokalnih poduzetnika. Jedna od ideja je svakako plasiranje lokalnog proizvoda kroz DIC, dok je druga ideja osmišljavati nove lokalne proizvode kroz programe DIC-a. Bilo kako bilo, to zahtjeva formiranje mješovite uprave - tijelo koje će koordinirati aktivnosti različitih korisnika. U navedeno tijelo (Savjet ili sl.), osim predstavnika O.Š. Jabukovac i VUŠ-a Petrinja, svakako treba uključiti predstavnika odjela društvenih djelatnosti Grada Petrinje, predstavnika UO za prosvjetu i šport SMŽ, predstavnika TZ Petrinje, izviđača, Udruge mladih i dr. relevantne institucije od interesa rada DIC-a, a u svrhu unapređenja lokalnog poduzetništva i poljoprivrede.

Potrebno je osigurati sredstva i angažirati lokalne poduzetnike na poslovima proširenja kapaciteta i drugim radovima (odvodnja i dr.). Obzirom da bi se vrlo jednostavnim zahvatima kapacitet očekivano povećao tri puta, kvalitetnim marketinškim pristupom i podrškom JLS otvorilo bi se zanimljivo tržište za lokalnog proizvođača hrane i pružatelja usluga.

Ministarstvo znanosti, prosvjete i športa podržalo je Projekt stranih fondacija koje bi osigurale sredstva za dolaženje djece naših iseljenika prema Programu višetjednog boravka u Hrvatskoj. Novi prostor i sadržaji omogućili bi dolazak studenata na tematske kampove te dolazak učenika i grupa iz susjednih zemalja. Indirektno se otvara veliko tržište suvenira, što je također vrlo interesantno za lokalno poduzetništvo. Potencijalno tržište koje zbog kapaciteta nije adekvatno obrađeno je grad Zagreb.

Da bi ova vrlo važna i nedovoljno iskorištena snaga opravdala važnost u unapređenju lokalnog poduzetništva i poljoprivrede JLS treba inicirati uspostavu mješovite Uprave za upravljanje i koordinaciju DIC-om, aktivno se uključiti u promociju sadržaja Istraživačkog centra, financirati ili sufinancirati izradu srednjoročnog plana razvoja DIC-a s detaljnim planom ulaganja.

3.2. PLAN AKTIVNOSTI za valoriziranje turističkih vrijednosti Dječjeg istraživačkog centra »Petrinjčica«

AKTIVNOSTI	ODGOVORNOST	ROK - TRAJANJE	RESURSI /PRORAČUN/
Inicirati uspostavu mješovite Uprave DIC-a	Odjel za društvene djelatnosti, TZ Petrinje, VUŠ, NGO	30.09.2006.	Proračun
Priprema Odluke o imenovanju predstavnika Grada u Upravu DIC-a	Odjel za društvene djelatnosti	30.09.2006.	Proračun
Donošenje Odluke o imenovanju predstavnika Grada u Upravu DIC-a	Gradsko vijeće	15.10.2006.	Proračun
Poticati proširenje smještajnih kapaciteta DIC-a	JLS + partneri	kontinuirano	Proračun, SMŽ, resorna ministarstva, EU fondovi
Priprema i provođenje natječaja za izvođenje radova na proširenju kapaciteta	Uprava	30.11.2006.	Proračun
Odabir najpovoljnijeg izvođača radova na proširenju kapaciteta	Uprava	31.12.2006.	Proračun
Priprema i izrada srednjoročnog Razvojnog plana DIC-a	Uprava	30.06.2007.	Proračun, EU fondovi, donacije,

AKTIVNOSTI	ODGOVORNOST	ROK - TRAJANJE	RESURSI /PRORAČUN/
Uključivanje DIC-a u sve turističke materijale Grada Petrinje	JLS + TZ	kontinuirano	Proračun, TZ, resorno ministarstvo, SMŽ
Promocija DIC-a	JLS + TZ + partneri	kontinuirano	Proračun, TZ, partneri, resorna ministarstva, fondovi, SMŽ

3.2. LOG-FRAME za valoriziranje turističkih vrijednosti Dječjeg istraživačkog centra »Petrinčica«

	LOGIKA INTERVENCIJE	POKAZATELJI NAPRETKA	IZVORI POKAZATELJA	PRETPOSTAVKE
SVEOBUHVAJNI CILJ	Unaprijediti lokalno poduzetništvo i poljoprivredu	Broj uključenih lokalnih poduzetnika i poljoprivrednika u projekte DIC-a. Broj novih lokalnih proizvoda.	Statistika Grada, TZ, PU, FINA, DIC	
SVRHA PROJEKTA	Valorizirati turističke vrijednosti Dječjeg istraživačkog centra DIC-a	Broj korisnika DIC-a. Broj i vrsta pruženih usluga DIC-a. Promet DIC-a.	Statistika DIC-a, TZ, VUŠ, FINA, PU	Spremnost lokalnih poduzetnika i poljoprivrednika za uključivanje u projekte DIC-a.
OČEKIVANI REZULTATI	Proširen kapacitet DIC-a s uspostavljenom koordinacijom aktivnosti i obogaćenom ponudom usluga i proizvoda.	Broj korisnih prostorija. Broj postelja. Broj usluga. Broj proizvoda.	Vizualni izgled DIC-a, statistika DIC-a, promotivni materijal	Kvalitetan marketing i medijska promocija. Prepoznavanje i prihvaćanje ponuđenih usluga od strane korisnika.
AKTIVNOSTI				
Inicirati uspostavu mješovite Uprave DIC-a. Priprema Odluke o imenovanju predstavnika Grada u Upravu DIC-a. Donošenje Odluke o imenovanju predstavnika Grada u Upravu DIC-a. Poticati proširenje smještajnih kapaciteta DIC-a. Priprema i provođenje natječaja za izvođenje radova na proširenju kapaciteta. Odabir najpovoljnijeg izvođača radova na proširenju kapaciteta. Priprema i izrada srednjoročnog Razvojnog plana DIC-a. Uključivanje DIC-a u sve turističke materijale Grada Petrinje. Promocija DIC-a	RESURSI/SREDSTVA Proračun grada Petrinje, proračun Turističke zajednice Grada i Županije, partneri na projektu, potencijalni EU fondovi, resorna ministarstva, SMŽ	VRIJEDNOSTI: Stvarni (realni) troškovi za navedene aktivnosti i dobivene vrijednosti bit će prikazane u tijeku provedbe projekta.	Spremnost relevantnih institucija na međusobnu suradnju. Pripremljenost Uprave za samostalno vođenje DIC-a i osmišljavanje projektnih ideja.	
			PREDUVJET: Projekt prihvaćen na Gradskom vijeću	

10. PROVOĐENJE, PRAĆENJE I AŽURIRANJE STRATEŠKOG PLANA

Svrha Strateškog plana gospodarskog razvoja nije skrivanje po ladicama i ormarima, već konkretan alat za pripremu i provedbu određenih projektnih prijedloga i uključivanje zajednice u kvalitetan i planski ekonomski preobražaj. Obzirom da je strateško planiranje proces koji traje, dakle neprekidan tijekom pripreme i implementacije projekata, tako je i ovaj posljednji korak u PRLS za model gospodarskog razvitka u biti logičan slijed.

Provođenje je najkvalitetniji test samog Plana, gdje praćenje i ažuriranje ocjenjuju:

- Kako napreduje stvarno provođenje?
- Pokreće li provođenje zajednicu prema postizanju vizije?
- Treba li se Plan revidirati kako bi bio realniji i u skladu sa situacijom?

Prema naputku PRLS-a model gospodarskog razvitka koristi tri nivoa praćenja i ažuriranja, gdje se prva dva odnose na preporučene intervencije i rezultate njihove primjene, dok se treći nivo bavi ažuriranjem strateškog plana.

1. Da li se intervencija provodi prema preporukama strateškog plana?

2. Dovodi li intervencija do očekivanih rezultata, ostvarenja svrhe projekta i ciljeva?
3. Da li se okolina promijenila tako da to utječe na izbor kritičnih pitanja, intervencija i tijela zaduženih za provođenje u strateškom planu?

Odgovornost za praćenje i ažuriranje strateškog plana može preuzeti JLS, odnosno dio ili cijela Radna skupina strateškog planiranja, ali isto tako i neko drugo tijelo koje ovlastila JLS npr. agencija za lokalni razvoj, odnosno RUC.

Iskustvo je pokazalo da je vrlo prihvatljivo i korisno da JLS nastavi suradnju s konzultantom koji daje potporu grupi za praćenje postavljajući određene okvire njezina rada u tijeku praćenja i ažuriranja. Svakako je najuspješniji proces praćenja kada je pozitivan (praktično rješavanje novonastalih problema), transparentan (rezultati praćenja dostupni javnosti), demokratičan (uključenost svih sektora) i strateški (kretanje prema ostvarenju vizije), a Vizija grada Petrinje je, da još jednom podsjetimo:

SUVREMENO UREĐEN SREDNJOEUROPSKI KULTURNI, SPORTSKI, TURISTIČKI I PODUZETNIČKI CENTAR OBRAZOVANIH LJUDI S RAZVIJENIM GOSPODARSTVOM I PREPOZNATLJIVOM POLJOPRIVREDNOM PROIZVODNOM U EKOLOŠKOM OKRUŽENJU.

11. LITERATURA

- Priručnik za gospodarski razvoj u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave – The Urban Institute i Savez Udruga gradova i Udruga općina Republike Hrvatske – Zagreb, 2004.
- Priručnik za praćenje i ažuriranje strateškog plana gospodarskog razvoja u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave – The Urban Institute i Savez Udruga gradova i Udruga općina Republike Hrvatske – Zagreb, 2005.

- Priručnik za organizatore zajednice – OGI – Osijek 2001.
- Poduzetnička ekonomija – Trgovačka akademija – Zagreb 2006.
- Mali brod na olujnom moru – Tehnološki park – Zagreb, 2004.
- Kako potaknuti razvoj na lokalnoj razini – Friedrich Ebert Stiftung – Zagreb 2005.
- Prijedlog Strategije regionalnog razvoja Republike Hrvatske – MMTPR – Zagreb, 2005.
- ROP SMŽ – SMŽ- Sisak, 2004.
- Analiza poduzetničkih potencijala i mogućnosti razvitka malog i srednjeg poduzetništva i obrtništva na području grada Petrinje – Sveučilište u Zagrebu Ekonomski fakultet – Zagreb, 2004.
- Prostorni plan uređenja grada Petrinje II odredbe za provođenje – CPA d.o.o – Zagreb, 2005.
- Vrednovanje agroekoloških prilika područja grada Petrinje – Agronomski fakultet sveučilišta u Zagrebu – Zagreb, 2005.
- Grad Petrinja socijalno ekonomsko stanje – radni materijal Grada – Petrinja, 2000.
- Grad Petrinja osnove društvenog i gospodarskog stanja – radni materijal Grada – Petrinja, 2004.
- Gospodarska osnova agroekonomskog kompleksa Sisačko-banijske regije – Fakultet poljoprivrednih znanosti Sveučilišta u Zagrebu – Zagreb, 1983.

Uz navedenu literaturu, veliku pomoć u izradi Strateškog plana gospodarskog razvoja pružile su određene web stranice koje vrlo kvalitetno obrađuju teme vezane uz grad Petrinju u punom smislu, a sa istih su u Plan uvrštene i fotografije. Autorima tekstova i fotografija, kao isvima koji su sudjelovali u izradi ovog važnog strateškog dokumenta Radna skupina zahvaljuje.

S A D R Ź A J

GRAD PETRINJA AKTI GRADSKOG VIJEĆA

17.	Odluka o donošenju Strateškog plana gospodarskog razvoja Grada Petrinje	513
	Strateški plan gospodarskog razvoja Grada Petrinje	513

»Službeni vjesnik« službeno glasilo gradova Čazma, Hrvatska Kostajnica, Novska i Petrinja, te općina Donji Kukuruzari, Dvor, Gvozd, Hrvatska Dubica, Jasenovac, Lekenik, Lipovljani, Majur, Martinska Ves, Sunja i Topusko. Izdavač: »Glasila« d.o.o., 44250 Petrinja, D. Careka 2/1, tel. (044) 815-138, fax. (044) 815-498, www.glasila.hr, e-mail: glasila@glasila.hr. Glavni i odgovorni urednik: Đuro Juić, dipl. upr. pravnik. »Službeni vjesnik« izlazi po potrebi i u nakladi koju određuju gradovi i općine. Svi brojevi »Službenog vjesnika« objavljeni su i na Internetu <http://www.glasila.hr>. Pretplata na »Službeni vjesnik« naručuje se kod izdavača. Tehničko oblikovanje, kompjuterska obrada teksta, korektura i tisak: »Glasila« d.o.o. Petrinja, www.glasila.hr.